

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 8. OKTOB. 1964
Leto XVI. — Štev. 40 Cena 20 din

P O M U R S K I V E S T N I K

IZHAJA OD FEBRUARJA 1948 — NAJPREJ KOT TEDNIK «LJUDSKI GLAS», NATO OD JULIJA 1952 KOT «OBMURSKI TEDNIK», DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE «POMURSKI TISK» V MURSKI SOBOTI — DIREKTOR ŠTEFAN ANTALIČ — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK ŠTEFAN BALAZIČ — NASLOV UREDNISTVA — MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA UL. 43. TEL. 21-389

Z VELIKEGA PRAZNOVANJA OB 30-LETNICI LJUDSKE PRAVICE

Prisrčno srečanje urednikov, sodelavcev in vaščanov

V nedeljo je bila v Veliki Polani, kjer je pred 30 leti začela izhajati Ljudska pravica, glasilo delovnega ljudstva, izredno prisrčna proslava. V dvorani združnega doma so se zbrali poleg številnih vaščanov, tudi številni ugledni gostje, med njimi predvojni, medvojni in povojni uredniki Ljudske pravice. Že samo to srečanje najožjih sodelavcev Ljudske pravice je dajalo slovesnosti izredno prisrčen značaj, ki so ga pa dopolnili tudi s svojimi pripovedovanji o pogojih, v katerih so urejali in izdajali Ljudsko pravico.

Slovesnost je nekaj po deseti uri začel sekretar občinskega komiteja ZKS v Lendavi Jože Varga in v uvodu besedi pozdravil najprej bivše urednike Miška Kranjca, Ivana Krefta, Borisa Zihlerja, dr. Cenetar Logarja, dr. Aleša Beblerja, Vlada Krivica, Vido Tomšič, Lidijo Sentjurc, Ivana Bratka in Ivana Sinkovca ter Jožeta Smoleta, glavnega urednika Dela, ki je nadaljeval tradicijo Ljudske pravice. Nadalje je še pozdravil podpredsednika glavnega odbora SZDL Slovenije Franca Kimovca—Žigo, člana Izvršnega sveta SRS Rudija Čačinoviča, dr.

žavnega podsekretarja in šefa kabineta predsednika Zvezne skupščine dr. Antona Vratuša, glavnega urednika »Borbe« Laza Mojsova in predstavnike okrajnih, občinskih in krajevnih političnih in družbenih forumov. Po pozdravnem nagovoru so polanski pionirji vsem nekdanjim urednikom, ki so prisostvovali proslavi, izročili šopke in jih povabili, da se naj še večkrat zberejo v njihovi vasi.

Nadaljnji potek praznovanja je bil dokaj svojstven in organiziran v obliki ustnega časopisa, ki ga je vodil novinar Dela Slavko Fras. Pred mikrofonom je najprej na njegova vprašanja o nastanku Ljudske pravice odgovarjal Rudi Čačinovič. Povedal je, da so člani Partije po zatrtju »Novega časa« razmišljali o drugem glasilu in da so ta hotenja po pokrajinski konferenci KPS dobila širši značaj, ker je Partija pripravljala glasilo namenjeno širšim množicam. Ker je »Novi čas« imel že tradicijo med naročniki in sodelavci, je bilo prirodno, da se je na tej tradiciji tudi gradilo. Z izhajanjem v Lendavi bi se pa zaradi vpliva Miška Kranjca tudi za nekaj časa lahko izognili cenzuri, ki je budno pazila na take tiske.

Za njim je burno pozdravljen stopil pred mikrofoni prvi urednik Ljudske pravice Miško Kranjec, ki je zlasti poudaril nezadovoljstvo z režimom, ki je vladalo pred tridesetimi

leti med ljudskimi množicami in ker je bilo v Prekmurju mnogo naprednih izobražencev, poleg tega pa tudi tradicijo, ki so jo imeli napredni časopisi v tej pokrajini. Zato je imela Ljudska pravica tudi vso podporo.

Domačin Nace Špilak pa je obširno pripovedoval o tem, kako so tiskali Ljudsko pravico v Lendavi in jo razpošiljali ljudem ter se izogibali raznim oviram, ko so na kolesih prenašali svežnje časopisa do raznih pošt. Podrobno je tudi orisal, kako so jo skušali re-

(Nadaljevanje na 2. strani)

POSILANCI LJUTOMERSKE OBČINE:

V družbenih službah zagotoviti slovensko povprečje

V ponedeljek dopoldne so se sestali skupno s predstavniki občinskega političnega vodstva in občinske skupščine vsi poslanci zveze in republiške skupščine s področja ljutomerske občine. Obravnavali so problematiko finansiranja družbenih služb, kar predstavlja iz leta v leto večji problem, ki ga komunna ne more več sama razrešiti.

Vedno večje potrebe v pogledu šolstva in ostalih družbenih služb in nizek materialni potencial občine nakazuje, da ne bo moč v doglednem času zagotoviti predvsem v šolstvu takih pogojev, kot jih zahteva sodoben pouk. Glede na to je bilo izraženo mnenje, da si je potrebno na vseh nivojih prizadevati za tem, da se uzakonijo pogoji, ki bodo omogočili, da dosežejo vse gospodarsko slabše občine v zagotavljanju potreb družbenih služb republiško povprečje, pri čemer bo po-

čemer je bilo poudarjeno, da bi morali pri investicijah bolj kot doslej upoštevati načelo javnosti.

Poslanci so bili seznanjeni tudi z nekaterimi predlogi za spremembo predpisov o določanju najemnin stanovanjem, saj je znano, da so stanarine v enakih blokih, toda zgrajenih v eno ali dvoletnem časovnem razmaku popolnoma različne. To naj bi zvezni predpisi upoštevali prav tako pa naj bi predpisi določili tudi pogoje glede oprostitve davkov pri zasebnih kmetovalcih, ki obnavljajo vinograde oziroma sadovnjake.

Razviti zdravstveno prosveto

Minuli petek sta se sestala na skupni seji oba zbora občinske skupščine Lendava in obravnavala kot osrednji točki dnevnega reda zdravstveno problematiko v občini ter priprave na jesensko setev.

V poročilu občinskega sveta za zdravstvo je bilo ugotovljeno, da je na področju občine še vedno pomankljiva zdravstvena prosveta, slaba pitna voda in še slabše stanje osnovnih sanitarnih objektov. Vse to so vzroki številnim nelezljivim črevesnim boleznim (disenteria, hepatitis in razne alimenterne intoksikacije), pri katerih lendavska občina še vedno negativno odstopa od slovenskega povprečja.

Tudi trahom še ni iztreljen. Razen v nekaj vaseh, je

opazen stalen padec bolnikov. Zaskrbljujoče je dejstvo, da ob vsakoletni statistiki ugotavljajo veliko število ozdravelih, istočasno pa tudi mnoge nove bolnike. Prav to število novo obolenih je tesno povezano z nivojem zdravstvene prosvete prebivalstva. Posebno šole bi morale posvetiti zdravstveni vzgoji več pozornosti, saj je odstotek obolenih učencev na obeh zelo velik.

Po številu tuberkuloznih

bolnikov je lendavska občina v republiškem povprečju skoraj na vrhu. Čeprav danes tuberkuloza nepredstavlja več življenjske nevarnosti, je le socialni problem in kljub te-

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREME

za čas od 8. do 18. oktobra
Okrog 10. in 15. oktobra močnejši dež z ohlaiditvijo, v ostalem suho oziroma jasno. V prvih dneh po dežju jutranja slana, pozneje postopno topleje.

Dr. V. M.

Miško Kranjec je burno pozdravljen stopil pred mikrofoni

VČERAJ NA SEJI OBČINSKE SKUPŠČINE LJUTOMER:

O kulturno-prosvetni dejavnosti

Za včerajšnje zasedanje občinske skupščine je občinski svet za prosveto in kulturo v Ljutomeru pripravil obširno analizo dosedanjega stanja na področju kulture in prosvete.

V njem je med drugim rečeno, da so se poleg ustaljenih oblik kulturnega izživljanja, ki je pretežno v dramatikah, uveljavljali tudi nekateri klubi, ki prinašajo v vsakdanje življenje vrsto novih oblik kulturno-prosvetnega izživljanja. V Ljutomeru obstoja klub že četrto leto, svoje klube pa razvijajo tudi nekatere ostala kulturno-prosvetna društva kot na pr. Čven, Križevci, Logarovci, Razkrižje, Stara cesta, Veržej in Vučja vas. Večina klubov ima svoje prostore. Predvsem v Ljutomeru pa so organizirali vrsto dejavnosti od razgovorov o aktualnih problemih s področja kulture do šahovskih večerov. Poročilo sveta med drugim tudi navaja, da v Križevcih klub in zadruga ne moreta najti skupnega jezika za uporabo televizorja.

Kot že rečeno, so dajala društva poseben poudarek tudi dramatikah. V Cezanjevcih so naštudirali Gogoljevo »Ženitev«, v gosteh pa so imeli igralske skupine iz Vučje vasi in Bučkovec. Na Čvenu so naštudirali komedijo, poleg tega pa so gostovali na Čvenu tudi igralci iz MTT, Vučje vasi, Ljutomera in Pod-

vam priporočam

kolektiv trgovskega podjetja
prekmurski magazin
murska sobota

Blago, izbrano v poslovalnici »Vesna«, je najzanesljivejše jamstvo za vaše osebno zadovoljstvo

Za vaše potrebe: pletenine, perilo, fotoaparati, ure, spominčki, igrače, kozmetika in drugo blago

Radgona

Sestanek mešane komisije

Pred dnevi si je mešana komisija naših in avstrijskih strokovnjakov ter zastopni-

kov občinske skupščine v Radgoni tudi ogledala sedanji most čez Muro pri mednarodnem obmejnem bloku. Ugotovljeno je bilo, da bo slej ko prej potrebno začeti z gradnjo novega mostu. O lokaciji doslej stališča še niso vsklajena.

Te dni se je mudila v Radgoni tudi mešana jugoslovansko-avstrijska komisija železniških podjetij, ki si je ogledala teren ob nekdanjem železniškem mostu med Radgono in Radkersburgom.

Vido Tomšič in Rudija Čačinovič so v soboto v Radgoni pozdravili pionirji (Foto: Makovec)

OD TEDNA DO TEDNA

II. KONFERENCA NEANGAŽIRANIH

V torek ob 10. se je začela v Kairu, glavnem mestu Združene arabske republike druga konferenca nevezanih držav. Prvi govornik na konferenci je bil indonezijski predsednik Sukarno, za njim pa je govoril predsednik SFRJ Josip Broz Tito, ki je pa po dopoldanski seji rahlo zbolel, tako da se ni udeležil popoldanske seje in večerje, ki jo je priredil predsednik ZAR Naser v čast šefom držav in vlad nevezanih držav. V popoldnelek se je v Kairu pojavil tudi predsednik vlade Konga Moïse Cômbe, ki mu je bilo sporočeno, da njegova prisotnost na konferenci ni zaželena. To stališče je bilo jasno že prej, toda kljub temu si je Cômbe prizadeval priti na konferenco, kar si mnogi razlagajo s tem, da je hotel odvrniti pozornost šefov držav od glavnih problemov, na drugi strani pa povzročiti med njimi nesoglasja. Že dan pred začetkom konference pa je na leopoldovskem letališču prišlo do incidenta, ker je Cômbe grobo nastopil proti predstavnikom predstavništva ZAR.

Predsednik Tito je na konferenci govoril približno pol ure. Tito je med drugim dejal: »Če pogledamo dogodke od naše prve konference do danes, se lahko čedalje bolj prepričamo, kako živa je politika, ki se zavzema za pravične odnose med državami in narodi, in pa, da je povečanje njenega vpliva bilo nezogibno. Izkazalo se je, da ta politika nima geografskih meja niti rasnih predsodkov in da je ne ovirajo razlike v družbenih sistemih, temveč da dobiva danes, ko črpa svojo moč iz nastalih naprednih sprememb, čedalje širšo podporo. Naše angažiranje za miroljubna načela in pravičnejše odnose na svetu ni izgubilo svojega pomena zaradi popuščanja napetosti, temveč je takšen razvoj pravzaprav ustvaril nove možnosti in opozoril na potrebo novih akcij.«

V nadaljevanju svojega govora je predsednik Tito govoril o konkretnih primerih, kjer je pozitivno delovala politika popuščanja, hkrati pa opozoril na vrsto še odprtih problemov in tudi na nekatere nevarne načine reševanja mednarodnih sporov. Dejal je: »Rad bi na tem mestu opozoril na nekatera škodljiva pojmovanja, s katerimi hočejo opraviti politiko vmešavanja. Štvar postavljajo namreč tako, kot da je možno v nekem območju sprejeti mir in koeksistenco, v drugih, tako imenovanih perifernih območjih ali pa v odnosu z malimi državami, pa braniti svoje interese s silo in pritiskom, pri čemer se sklicujejo na ideološke ali druge motive in se naslanjajo na metode hladne vojne. Pri tem se zdi, kot da računajo, da druga stran ne bi smela reagirati, zavoljo miru, da bodo narodi, ki so temu izpostavljeni, prisiljeni sprejeti takšno politiko. «Dalje je predsednik Tito še opozoril na druga napačna gledanja. V zaključnem delu svojega govora pa se je predse-

dnik Tito zavzemal za nadaljevanje take politike, ker ta politika »omogoča, da predlagamo rešitve, ki so v danih razmerah uresničljive« in zaključil svoj govor z naslednjimi besedami:

»Dragi prijatelji! Če hočemo obvarovati svet katastrofe, zagotoviti družbeni napredek in srečnejšo bodočnost za vse narode in ljudi, potem po mojem trdnem prepričanju lahko rešujemo in moramo reševati sedanje probleme v okviru boja za mir in enokopravno mednarodno sodelovanje, se pravi na načelih aktivne miroljubne koeksistence. Da bi dosegli te cilje, sta potrebni aktivnost in enotnost vseh miroljubnih držav.«

Predsednik Indonezije Sukarno je v svojem govoru o mednarodnih odnosih dejal, da se ti niso bistveno spremenili, ker stare sile, ki hočejo vladati razvijajočim se državam, še niso uničene. Čeprav so se številne afriške dežele osvobodile, ta politična svoboda ni popolna, ker si stare sile prizadevajo ohraniti privilegije in interese. Pozival je države tudi na skupno akcijo proti kolonialnim in njim podobnim silam. Kolonializem sicer umira, toda ni še mrtev. Ugotavljal je tudi, da so bloki prešli v fazo ravnotežja in da ni nevarnost, da bi med njimi izbruhnila vojna, toda ogrožena pa je varnost držav v razvoju in to ilustriral na primeru Jugovzhodne Azije in Kube ter drugih držav Latinske Amerike. Razložil pa je tudi poglede Indonezije na koeksistenco med državami.

Na popoldanski konferenci v torek je kot prvi govoril premier Laosa Suvana Fuma in pozval voditelje držav, naj podpro prizadevanje laoskega ljudstva, da ohrani svobodo in neodvisnost. Hkrati se je tudi zavzel za miroljubno rešitev vseh sporov. Tega dne pa je radio Hanoi sporočil, da je šef Patet Laa princ Suvanovong poslal kairski konferenci poslanico, v kateri odreja premieru Suvana Fumi, da nastopa v imenu laoskega naroda, ker zaradi napetega položaja, ki je nastal po napadih ameriških in desničarskih sil na področje, ki ga kontrolirajo sile Patet Laa, vse tri politične grupacije ne morejo poslati v Kairo svoje delegacije.

Tunizijski predsednik Habib Burgiba je v krajšem govoru med drugim dejal: »Razdelitev sveta na bloke ni edina nevarnost. Enako nevarna je razdelitev na področja bogastva in področje revščine.« Zato je razen krepitve neodvisnosti vseh narodov problem gospodarske neenakosti ena izmed nalog neangažiranih.

V svetovnih časopisih so se že tudi pojavili komentarii posameznih govorov. Glede govora predsednika Tita za katerega je bilo izredno zanimanje, prevladuje mnenje, da je to realna podlaga za zaključni dokument. V afriških državah so posebno visoko ocenili njegovo povezovanje boja proti kolonializmu z bojem za miroljubno koeksistenco.

Prisrčno srečanje urednikov, sodelavcev in vaščanov

(nadaljevanje s 1. strani) ševati pred zaplenbo ter o priljubljenosti časopisa med ljudmi. Nace Spilak je bil namreč najožji sodelavec Miška Kranjca in tudi prvi »upravnik« časopisa v današnjem smislu, pri delu pa so mu pomagali tudi drugi vaščani.

Ivan Kreft, drugi urednik Ljudske pravice, pa je pojasnjeval okoliščine, zakaj je bila Ljudska pravica 1935 zaplenjena in njeno izhajanje preseljeno v Ljubljano ter kako so se tam izogibali cenzuri, dokler ni popolnoma onemogočila izhajanje tega lista. Omenil je, da je Ljudska pravica dosegla naklado 6000 izvodov, toda krog bralcev je bil mnogo širši; ker so jo v nekaterih vaseh prebirali v krožkih in zato je popolnoma realna cenitev, da je Ljudsko pravico prebiral 50.000 bralcev.

Nato je Slavko Fras pojasnjeval izhajanje Ljudske pravice v letu 1939, ko je v Zagrebu izšla edina številka Nove Ljudske pravice in v letu 1941, ko sta jo urejala Vida Tomšič in Miha Marinko. Misel na izhajanje Ljudske pravice pa ni zamrla niti med vojno, čeprav so bili za tako delo pogoji izredno težki. Prvi urednik medvojne Ljudske pravice, ki je začela izhajati januarja 1943, Boris Zihel je pripovedal, da je bila naloga Ljudske pravice, ki je izhajala kot glasilo CK KPS, predvsem v idejnem oboroževanju komunistov in onemogočanju poskusov okupatorjev in domačih izdajalcev, da bi komunistom podtaknili namene, ki jih niso imeli. Zato je Ljudska pravica objavljala tudi popularne sestavke o odnosu Komunistične partije do kmetov, religije itd. O pogojih izhajanja Ljudske pravice med vojno je še govorila nekdanja urednica Lidija Sentjurc. Omenjala je, da so bile izredne težave s papirjem, ki so ga morali na razne načine tihotapiti tudi iz Italije, o tem, kako so tiskali Ljudsko pravico v Zadru in na Kočevskem rogu ter jo sprav-

ljali v težke nahrbtnike, s katerimi so jo potem kurirji odnesli med ljudi.

Ti pogoji so se seveda bistveno spremenili po osvoboditvi, čeprav so bile velike težave predvsem glede novinarjev. O tem je govoril prvi urednik povojne Ljudske pravice Ivan Bratko. Za njim se je oglašil tudi zadnji urednik Ljudske pravice Ivan Šinkovec in govoril predvsem o vzrokih, zakaj sta se združila L. p. in S. poročevalec v enoten časopis Delo. Poudaril je predvsem, da je bilo potrebno zaradi razvijanja drugih informacijskih sredstev (radio, televizija) presoditi, kaj v Sloveniji zmoremo in česa ne ter smotno razdeliti tudi novinarske kadre, da bi bila vsa ta sredstva tudi na primerni ravni. V tem prvem delu ustnega časopisa je kot poslednji govoril glavni urednik Dela Jože Smole.

Drugi del ustnega časopisa je obravnaval sodobne teme. Dr. Aleš Bebler je v obliki zunanje političnega feljtona orisal pomen druge konference neangažiranih držav v Kairu. Vida Tomšič pa je v obliki notranjepolitičnega uvodnika govorila o tem, da je večkrat slišati vprašanja, kaj je z našimi medvojnimi obljubami. Ko sedaj pregledujem takratno pisanje, vidim, da člankov z ne vem kakšnimi obljubami sploh ni bilo. Ko sem urejala Ljudsko pravico, smo pisali o velikih naporih, ki nas čakajo, o tem, da svoboda ne bo prišla sama, ampak jo bo treba izbojevati. Ob takratnih volitvah smo pisali: oblast je v rokah ljudstva, ljudje naj sami odločijo, kaj in kako bodo napravili. Tako je tudi zdaj. Prizadevanje je rodilo sadove tudi pri vas v Prekmurju. Seveda s položajem nismo zadovoljni, tudi za to ne, ker se želje in potrebe nenehno večje. Vendar je treba zmeraj upoštevati, da nam ne bo nihče ničesar od koderkoli dal, temveč da moramo vse ustvariti sami. Za tem je Vida Tomšič govorila o načelih in ukrepih,

ki naj pripeljejo do tega, da se usmerjenost našega ekonomskega sistema čimprej uresniči.

Podrobneje je o nekaterih gospodarskih problemih in nalogah govoril Rudi Cačinovič, dr. Anton Vratuša pa je pojasnjeval nove gospodarske akte, ki so sedaj pred Zvezno skupščino. Ustni del časopisa je zelo lepo dopolnil karikaturist Dela Bregar in fotoreporterji s posnetki iz Velike Polane, ki jih je komentiral Slavko Fras.

Po končanem ustnem časopisu so si gostje ogledali novo urejeno razstavo naprednega tiska v rojstni hiši Miška Kranjca. ČZP »Pomurski tisk« pa je ob tej priložnosti tudi izdalo posebno brošuro posvečeno 30-letnici Ljudske pravice. Uvodnik zanjo je napisal Ivan Šinkovec, prvi urednik in pisatelj Miška Kranjec krajše spomine na izhajanje Ljudske pravice, Ivan Kreft je podrobneje orisal zgodovinski pomen lista in prizadevanja Partije, da bi izdajala legalna glasila, Vanek Siftar pa je pripeljal sestavek o Mladem Prekmurcu.

S. B.

Razviti zdravstveno prosveto

(nadaljevanje s 1. strani) mu, da je zdravljenje na evropskem nivoju, ni uspehov, kot si jih želijo zdravstveni delavci. Pri zatiranju te boleznijo so v veliko oviro slabe socialne razmere, nekvadratna prehrana pa tudi prenaseljenost področja. Odborniki so v razpravi bili mnenja, da je potrebno še naprej vlagati v zdravstveno delo čim več materialnih sredstev, obenem pa občne zdravstveno prosveto. Eden pomembnih faktorjev za zboljšanje trenutnega stanja je solidna organizacija sanitarnih pregledov.

V nadaljevanju seje so udeleženci razpravljali o pripravah na jesensko setev. Kmetijski strokovnjaki so odbor-

Bil sem naročnik Ljudske pravice

Tov. urednik! Ker se sedaj toliko piše in govori o 30-letnici »Ljudske pravice«, ki je začela izhajati v D. Lendavi in jo je urejeval Miško Kranjec, bi tudi jaz nekaj rad dodal. 1935. leta je namreč prihajala tudi na moj naslov v rudnik Kopaonik družbe Mines Limited pri K. Mitrovici in to na pobudo tovariša z ilegalnim imenom Čika Luka, ki mi je tudi posredoval naslov uredništva. Zaradi »Ljudske pravice« sem bil zapisan pri policiji v »Crno knjigo«. Po enajststnevni stakvi, ki je izbruhnila v rudniku, sem bil prvi aretiran in pod stražo odveden na policijsko postajo.

Takrat so mi iz črne knjige prebrali »moje grehe«. Prvič, da sem bil naročen na prepovedan tisk kot je »Ljudska pravica«, drugič, da sem bil med organizatorji Saveza rudarja in sekretar organizacije, tretjič, da sem govoril o internacionali. Nato se je začelo zasliševanje na milo in s silo. Kakšne so bile metode pri takih zasliševanjih, je pa že tako dobro znano. Na posredovanje so me poslali domov v Prekmurje, v Melince.

To pismo sem vam napisal zato, da boste lažje razumeli, v kako težkih pogojih je izhajala »Ljudska pravica«.

Martin Sobočan
Žiberci 20

LETOS IN PRIHODNJE LETO

Proslava V. prekomorske brigade

Pri Okrajnem odboru Zveze združenj borcev v Mariboru so ustanovili poseben odbor za proslavo 20-letnice ustanovitve prekomorskih brigad. Prireditve se bodo začele že letos in trajale skozi prihodnje leto do 4. julija 1965, ko bo v Ilirski Bistrici osrednja proslava.

Odbor za proslavo pri mariborskem združenju borcev bo zbiral spominsko dokumentacijsko gradivo, imena padlih in preživelih borcev, spomine in opise akcij na pohodu brigade in nekatere druge podrobnosti okrog njenega nastanka. V V. prekomorski brigadi je bilo nad 5000 borcev iz mariborskega in celjskega okraja. Odbor pričakuje, da bodo preživeli borci poslali svoje podatke, sedanjo zaposlitev in kraj bivanja ter najrazličnejše spomine.

Te podatke bo odbor pri mariborskem združenju borcev posredoval Glavnemu odboru Zveze združenj borcev NOV Slovenije, ki bo izdal ob proslavi kroniko brigade. Razumljivo je, da bo kvaliteta kronike in njena obsežnost od-

visna od sodelovanja najširšega kroga borcev in oficirjev te brigade. Sleherni prispevek v tem smislu bo zaželen in bo prispeval svoj delež k obogatitvi partizanske zakladnice.

V. prekomorska brigada je bila ustanovljena decembra 1944 v Splitu. Pred prvo borbeno nalogo se je urila v Zadru. Preko Velebita je krenila proti Gospiču in vodila hude borbe z močnejšim sovražni-

kom. Preko Ogulina se je prebila do Vinice in naprej v Belo Krajino.

Prav bi bilo, da bi tudi v mariborskem okraju organizirala kako proslavo te brigade, razna predavanja in predvajanje filma o borbeni poti V. prekomorske brigade, ki ga hrani muzej revolucije v Ljubljani. V koprskem okraju so dali lep zgled ter bo muzej NOB organiziral razstavo o prekomorskih brigadah, ki bo obiskala razna središča v okraju in se 4. julija prihodnjega leta ustavila v Ilirski Bistrici.

Vida Tomšičeva v Radgoni

V soboto dopoldne je obiskala Radgono predsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšičeva. V spremstvu člana IS skupščine SRS Rudija Cačinoviča ter publicista Ivana Krefta je prisostvovala najprej razgovoru na občinski skupščini, kjer so jo predstavniki radgonske občine informirali o gospodarskih in drugih vprašanjih. Zatem si je ogledala Elrad, kjer se je zanimala predvsem za izvoz in se zadržala dalj časa v razgo-

voru s proizvajalci. Gostje so nato odšli v kombinat, kjer si je Vida Tomšičeva ogledala proizvodnjo šampanjca. V programu je bil še ogled plantažnih nasadov v Jančevem vrhu ter tamkajšnjega vrta, nakar so si gostje ogledali pri Vidmu še naprave Zavoda za pospeševanje elektrifikacije v kmetijstvu. Zvečer se je Vida Tomšičeva sestala v Radencih s predstavniki domačega gospodarskega in političnega življenja.

TUDI V LJUTOMERSKI OBČINI

Nekaj nerešenih vprašanj bivših borcev

Komisija za vprašanje borcev in invalidov NOB pri občinski skupščini v Ljutomeru je pred nedavnim analizirala probleme borcev NOV in ugotovila, da se je z reševanjem te problematike začelo bolj intenzivno šele v lanskem letu.

Po analizi podatkov, ki so jih zbrale osnovne organizacije ZB, bi bilo nujno priznati priznavalnino še 31 borcem, za kar je potrebno povečati sredstva, ki so predvidena za priznavalnino. Računajo, da bo potrebnih v prihodnjem letu za priznavalnino okrog 3 milijone dinarjev.

V ljutomerski občini živi 564 članov ZB. Od tega je 137

sobni za delo, dočim njihova posestva propadajo. Tem bo potrebno v bodoče posvetiti več skrbi, jim zmanjšati davke in jih oproščati plačevanja bolniških stroškov.

Poseben problem so tudi pokojnine. Veliko število upokojencev, članov ZB prejema manj kot 30.000 dinarjev pokojnine. Ker bodo pokojnine urejene predvidoma šele prihodnje leto, je potrebno, da se tudi v teh primerih nadoknadijo preizkize pokojnine s priznavalninami.

K A I R O
mesto, katero je danes v središču pozornosti vsega sveta. V njem se je zbralo toliko šefov držav, kot na nobeni konferenci v tem stoletju.

Razprava o praktičnih znanjih

Te dni so se zbrali v Ljutomerski gimnaziji ravnatelji vseh gimnazij v okraju. Na zborovanju so analizirali delo gimnazij ob pričetku pouka. Ugotovili so, da so gimnazije ponekod dobro zasedene s kadri, medtem ko ponekod še primanjkuje predavateljskega kadra. Dotok učencev v gimnazije je bil povsod sorazmerno velik, vendar vseh zaradi pomanjkanja prostorov ni bilo mogoče sprejeti, prav tako nekateri niso pokazali dovolj znanja za nadaljevanje študija v gimnazijah.

Osrednja razprava je bila posvečena uvedbi praktičnih znanj na gimnazijah. Reformirana gimnazija zahteva, da se v tretjem razredu uvedejo praktična znanja. Učenci se lahko vključujejo v ta zna-

nja po svojih nagnjenjih, s tem pa se pripravljajo za svoj bodoči poklic. Praktična znanja bi gimnazije lahko uvajale učence v glavnem v tri smeri: seminarsko delo, laboratorijsko in predmetno delo. Ta znanja, ki so sestavni del vzgojno-izobraževalnega dela lahko gimnazije izvajajo v kontinuirani obliki ali pa po dve uri tedensko.

Na posvetovanju so ravnatelji analizirali tudi zaključne izpite na gimnazijah. Ugotovili so, da dosedanja maturi ni ravno najboljša in pretresali so nove predloge za spremembo mature. Vsekakor bo še naprej ostala seminarska naloga, razen tega pa bodo uvedeni novi predmeti, katere pa bo dijak lahko zbiral po želji.

Zborovanje, ki ga je vodil prosvetni svetovalec Viktor Svajger iz Maribora, je bilo vsekakor zelo koristno za ravnatelje, izmenjali so misli, analizirali probleme o verifikaciji gimnazij, problematiko kadrov, politiko štipendiranja, seminarskih del in podobno.

LJUTOMERSKI GIMNAZIJCJI ZA 20-LETNICO OSVOBODITVE

V programu srečanje gimnazijcev

Prihodnje leto bomo slavili 20. obletnico osvoboditve. Ljutomerski gimnazijci so te dni sprejeli program dela za novo šolsko leto. Program je zelo pester in bogat. Mladi

osvoboditve. »Mladostni polet Prlekije« glasila mladih gimnazijcev, bo v maju 1965 posvečen 20. obletnici osvoboditve. Gimnazijci bodo zbrali bogat zgod-

kometražni film o najvažnejših spopadih v Prlekiji, kurirskih javkah, ciklostilnih tehnikah in podobno. Foto-krožek pa bo poslikal vse spomenike NOB v Prlekiji ter skupno z upravo muzeja NOB v Ljutomeru priredil razstavo.

Največjo proslavo nameravajo organizirati v mesecu maju, ko bodo v prostorih gimnazije odkrili spominsko ploščo vsem tistim, ki so nekoč hodili v meščansko šolo v Ljutomeru in so padli, bili ustreljeni ali umrli v taboriščih. Za ta dan nameravajo organizirati v Ljutomeru tudi večjo športno srečanje srednješolske mladine mariborskega okraja. Mladinci naj bi se pomerili na kulturno-prosvetnem in športnem področju. Dramska sekcija pa bo podobno kot lansko leto nastudirala igrato z njo gostovala po okoliških vaseh.

Program mladih gimnazijcev je torej zelo pester, obsežen in bo pripomogel k proslavitvi tega jubilejnega leta. Drago Novak

UGODNI REZULTATI GOSPODARSTVA

60 tisoč kopalcev

V soboškem hotelu »Zvezda« so v letošnjih osmih mesecih zabeležili znaten porast prometa. V primerjavi z lanskimi devetimi meseci se je dohodek podjetja povzpela na 250 milijonov od lanskih 204 milijonov. Tako znaša čisti dohodek tega hotela 13,60 milijonov dinarjev. V istem obdobju so zabeležili 4452 gostov in 7671 nočnin, za 19 odst. več kot lani. Ugoden je bil tudi devizni priliv (na primer: kanadski dolar za 326 odst. več).

V obratu Termalno kopališče v Moravcih so v letošnji sezoni registrirali 60.000 kopalcev, od tega 5 tisoč tujih, in 5780 nočnin.

Ta teden v črnem okvirju

NI NAKAZAL SMERI
Dne 2. 10. t.m. se je zgodila prometna nesreča na lendavski ulici. Mopedist Jože Trajbar in motorist Ernest Fujs sta trčila zaradi nepazljivosti prvega, ker ni nakazal smeri, ko je zavijal na levo. Nasproti mu je pripeljal motorist, ki je zadel v zadnji del mopeda. Telesnih poškodb ni bilo. Slednji ni imel vozniškega dovoljenja.

IZSILJEVAL JE PREDNOST
Na cesti Murska Sobota — Markišavci se je 2. 10. prejšnji teden zgodila lahka prometna nesreča. Iz Markišavca proti Murski Soboti se je peljal mopedist Mikola Vladimir. Po gozdni poti se je iz gozda pripeljal z mopedom Matija Car, ki je izsiljeval prednost, zaradi česar je prišlo do trčenja. Padla sta oba, vendar telesnih poškodb ni bilo. Na vozilih je nastala škoda za okoli 30 tisoč dinarjev.

ZARADI PREVELIKE HITROSTI SE JE PREVRNIL
V nedeljo zvečer ob 20. uri se je iz Martjanec v Mursko Soboto peljal z osebnim avtomobilom Jože Vukan, ki je doma iz Martjanec. Zaradi prevelike hitrosti ga je v ovinku pri drogeriji začelo zanašati. Zgubil je oblast nad vozilom, ki se je obrnilo v levo stran. Na avtomobilu je nastala škoda za 150 tisoč dinarjev. Telesnih poškodb voznika avtomobila ni dobil.

TRČIL V OSEBNI AVTOMOBIL
V soboto, 3. t. m. je ob 10.45 uri prišlo do lahke prometne nesreče v Veščici med oseb-

Deljen — nedeljen delovni čas

Pogoji dela v trgovinah pa tudi pogoji obiska trgovin na vaseh se v jesensko zimskem času močno spremenijo. Potrošniki po navadi nimajo časa obiskati trgovine v poznih popoldanskih urah. Osebe v teh poslovalnicah pa tudi teži za nedeljenim delovnim časom.

Jesen in zima sta obdobji, ko imajo gospodarske organizacije največ možnosti dodatno izobraziti svoje člane. V tem času pričenjajo z delom različne izredne šole, kot sta poslovska in srednja komercialna šola pri Centru za blagovni promet v Murski Soboti. Trgovska podjetja Merkur, Potrošnik in Prekmurški magazin so prav zaradi tega, da lahko omogočijo svojim uslužbencem v poslovalnicah na terenu, obiskovanje teh šol, predložila občinski skupščini v Murski Soboti, naj odobri v poslovalnicah na terenu nedeljen delovni čas.

V Merkurju imajo sedem kandidatov za poslovske šole in šest za srednjo komercialno. Da bodo ti šoli lahko obiskovali tudi uslužbenci vasi, bodo trgovine zapirali ob 14. tih. Potrošniki se s tem strinjajo, tako vsaj pravijo v Merkurju.

Tudi Prekmurški magazin bo uvedel v svoje poslovalnice na vaseh nedeljen delovni čas (ponekod je ta že uveden). Za to tudi govori dejstvo, da bodo s tem potrošili manj kurjave in razsvetljave. Pa tudi potrošniki ne obiskujejo trgovin v zgodnjih večernih urah. Dvanajst članov tega kolektiva bo obiskovalo poslovske šole in trije srednje komercialne.

V poslovalnicah trgovskega kolektiva Potrošnik bodo v nekaterih večjih vaseh še naprej obdržali deljen delovni čas, v vseh manjših pa nedeljen. To že iz razloga, da je v manjših vaseh manj prometa pa tudi osebe v teh prodajalnah v večini še nima potrebnih kvalifikacij. Tri prodajalce bodo poslali v poslovske šole, štiri pa v srednjo komercialno.

Sole in učenje se bo kmalu pričelo, toda že marsikateri kandidat je od vpisa odstopil, teh pa, ki še vztrajajo, vedno bolj muči negotovost. Namreč, tako poslovska kot tudi srednja komercialna šola še nista verficirani. Kaže, da ne bi bilo priporočljivo z verifikacijo odlašati.

j. šabjan

EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA ZA ODRASLE

Pobudnik delavske univerze

Delavska univerza v Gornji Radgoni je na željo delovnih organizacij in posameznikov organizirala v Gornji Radgoni ekonomsko srednjo šolo za odrasle. Letos so odprli I. letnik in po štiriletnem uspešnem šolanju prejmejo absolventi diplome, enakovredne vsaki drugi ekonomski srednji šoli. Šola deluje pod pedagoškim vodstvom ekonomske srednje šole Murska Sobota. Pouk je štirikrat tedensko popoldne po 5 šolskih ur. Predmetnik vsebuje vse glavne predmete ekonomske srednje šole, poučujejo pa profesorji murskosoboske ekonomske šole ter 2 predavatelja iz Gornje Radgone.

Pobudnika za ustanovitev šole, delavsko univerzo, so podprle vse delovne organizacije s področja občine, ki so čutile potrebo, da dobijo nji-

hovi zaposleni ustrezno izobrazbo. K uresničitvi šole je tudi mnogo pripomoglo obravnavanje kadrovskega vprašanja v občini na razširjenem posvetovanju občinskega odbora socialistične zveze.

Od prvotnih 70 prijavljenih (pogoj uspešno opravljen osemletna šola in starost nad 18 let), je ostalo 46 rednih slušateljev. Šolnino za šolanje, ki znaša za posameznika za I. letnik skupno s skriptami za 8 predmetov okrog 50 tisoč dinarjev, bodo v glavnem plačale delovne organizacije zaposlenih slušateljev. V tem pogledu velja pohvaliti zlasti organizacije kmetijski kombinat, gradbeno podjetje in Avtoremont iz Gornje Radgone ter Zdravilišče Radenci.

IKA

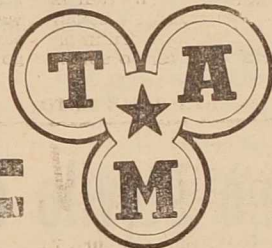

Solsko leto se je začelo, učenci pa se urijo tudi v izdelovanju raznih predmetov. Z razstave v Križevcih pri Ljutomeru

gimnazijci so si komaj utrli pot, vendar nočejo zaostajati za ostalimi gimnazijami. Večino svojega delovnega programa so posvetili proslavi

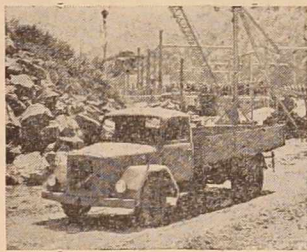
vinjski material ter ga objavili v časopisu. Organizirali bodo pohod po znanih partizanskih krajih v Prlekiji. Filmska sekcija bo posnela krat-

TOVARNA AVTOMOBILOV IN MOTORJEV MARIBOR

NAŠI PROIZVODI:

KAMION »TAM-4500«, NOSILNOST 4,5 TONE
PREKUCNIK »TAM-4500 K« in »TAM-4500 DK«
GASILSKO VOZILO »TAM-4500 G«
KAMION »TAM-4500 P« ZA POLIVANJE IN PRANJE ULIC
KAMION »TAM-4500 SM« ZA PREVOZ SMETI

KAMION »TAM-2000« V STANDARDNI IZVEDBI, NOSILNOST 2 TONI, V SPECIALNIH IZVEDBAH: KOMBI BUS, FURGON IN VOZILO ZA PREVOZ POŠTE

AVTOBUSI »A-3000« V TURISTIČNI IN STANDARDNI IZVEDBI, 32 sedežev

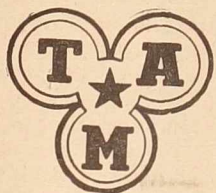
AVTOBUSI »A-3500« V TURISTIČNI IN STANDARDNI IZVEDBI, 37 + 42 sedežev

AVTOBUSI ZA MESTNI PROMET »A-300« in »A-3500«

4 IN 6 CILINDRSKI, ZRAČNO HLAJENI DIESEL MOTORI, 85 IN 125 KS
REZERVNI DELI ZA VOZILA »PIONIR«, »TAM-4500« IN »TAM-2000«

Informacije v Tovarni avtomobilov in motorjev Maribor in v prodajalni TAM v Mariboru, Masarykova 6.

Polomljena kolesa, razmetane kape in čelade ter krog raztrgane — pogost prizor na naših cestah

Čedalje več kooperantov

Kmetijska zadruga v Ljutomeru si prizadeva, da poveča pogodbeno sodelovanje pri proizvodnji živine. V svojih hlevih imajo trenutno 760 glav goveje živine, pri zasebnih kmetovalcih pa 1300 glav goveje živine in 1800 prašičev.

Kaže da se tak način proizvodnje obnese in da da tudi kooperantom zadovoljivo stimu-

RIBIŠKO SREČANJE OB BUKOVNIŠKEM JEZERU

Ribiško društvo iz Lendave, ki ima nadzor nad Bukovniškim jezerom, je v nedeljo organiziralo tekmovanje ribičev, katerega se je udeležilo 51 tekmovalcev. Prvo mesto je pripadlo Friderišku iz Lendave. Člani ribiškega društva bodo v prihodnje organizirali še več podobnih tekmovanj ob tem tako lepem in mirnem jezeru, ki je dokaj bogato z ribami.

-tc.

UREDILI SO ODVODNE JARKE

Vaščani Strehovec so se že vrsto let ukvarjali, kako bi rešili odvodne jarke, saj je ob vsakem malo večjem nalivu v vasi, kot tudi na travnikih in njivskih površinah voda pre pogosto poplavljala. Ta problem so v letošnjem letu razširili. Vaščani so ob strokovni pomoči vodne skupnosti iz M. Sobote izkopali vse odvodne jarke in s tem rešili pred poplavo nad 50 hektarjev njivskih in travniških površin.

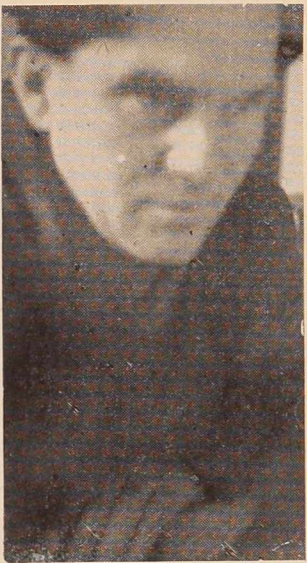
-tc.

MAČKOVCI

Ko so pred dvema letoma v Mačkovcih ustanovili prosvetno društvo, so vaščani na njegovo delo gledali nekoliko skeptično.

Prosvetno društvo v Mačkovcih skrbi predvsem za izobraževanje vaščanov. Društvo prireja razna predavanja, ki so zelo dobro obiskana. Na razpolago pa ima tudi dobro založeno knjižnico. Vaščani radi posegajo po knjigah, posebno v zimskem času.

-jak-

Franc Erlih

lacijo. Zadruga kupuje mlado govejo živino, nosi vse stroške vključno z umetnimi krmili, kooperantu pa plača ves prirastek po novih cenah. V zadruhi sicer ni rentabilnosti, razširjajo pa to proizvodnjo predvsem zaradi splošnega pomanjkanja mesa.

Letos bo Ljutomerska zadruga arondirala tri večje komplekse in sicer v Cezanjevcih 70 hektarov, v Ljutomeru 40 in v Drakovcih 30 hektarov. Na cezanjevskem kompleksu, ki je razdeljen na 256 parcel, predvidevajo v prihodnjih letih gradnjo hleva za 3000 glav goveje živine. Letos bodo odkupili tudi 100 hektarov zemlje.

Ljutomerska zadruga ima večji proizvodni obrat v Bučkovcih, kjer gradijo letos skladišča in še nekatere druge

TUDI V PETROVCIH PRIMANJKUJE UČITELJEV

Kakor na mnogih šolah v Pomurju, tako tudi na osemletki v Petrovcih trenutno primanjkuje učiteljev. Zaradi pomanjkanja učiteljskega kadra so bili prisiljeni uvesti kombiniran pouk, na račun katerega pa trpi kvaliteta pouka. Nekateri člani učiteljskega kolektiva so se letos vpisali na Pedagoško akademijo v Mariboru kot izredni slušatelji. V Petrovcih upajo, da se bo stanje nekoliko izboljšalo, ko bodo soboško učiteljske zapustili absolventi, ki bodo marsikje izpopolnili vrzel.

-jak-

BOGOJINA

V torek so imeli učenci osnovne šole iz Bogojine prvi športni dan. Nižji razredi so imeli pohod v naravo, medtem ko so višji razredi najprej uredili šolsko okolico, nakar so se pomerili v športnih igrah.

-tc.

NAS RAZGOVOR

Stalno povečujemo število članov SZDL

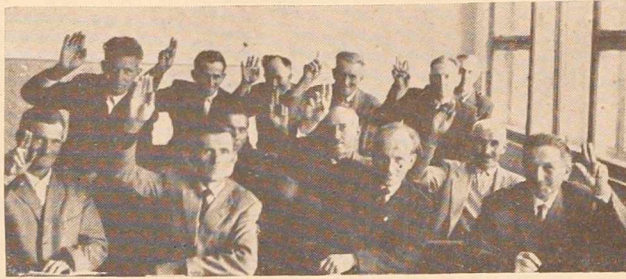
Franc Erlih iz Stogovec je po poklicu kmetijski tehnik in upravnik ekonomske enote kombinata v Črncih. Posebna skrb in zanimanje mu je živinoreja. V Stogovcih vodi krajevni odbor SZDL. Je tudi član plenuma občinskega odbora SZDL v Radgoni.

Krajevni odbor SZDL v Stogovcih obsega 6 vasi. Koncem lanskega leta so imeli 180 članov Socialistične zveze od 350 volivcev, danes imajo že znatno večje število članov SZDL, v kratkem pa bodo sprejeli spet 12 mladincev in mladink. Ob razformiranju KDZ so izstopali iz Socialistične zveze

predvsem oni, ki so bili člani zadrug.

Vendar se danes tudi v tem pogledu stanje izboljšuje, je dejal tov. Erlih. Nekaj časa so imeli zaradi obširnega terorija tudi podružnični odbor SZDL v Grabah, toda ta se ni obnesel, pač pa je bolje s sekcijami pri krajevnem odboru SZDL. Od teh je najbolj aktivna kmetijska sekcija, ki obravnava predvsem kooperacijo in setve.

Pred nedavnim so na seji krajevnega odbora SZDL analizirali tudi delo krajevnih skupnosti, ki še ni zaživela tako, kot bi morala. Posredi so tudi finančne težave, ki pa

Obveščali bodo občane preko radia

Na zadnji seji krajevnega odbora Socialistične zveze Bogojina in krajevne skupnosti so se pogovarjali o raznih vaških problemih in o poteku jesenske setve, ki je v polnem razmahu. Na tej seji so tudi sklenili, da bodo vaščane obveščali o važnejših dogodkih in njihovih akcijah preko soboške relejne radijske postaje. Za to sodobno obve-

ščanje je dalo pobudo gospodarsko-propagandna služba Pomurskega vestnika. Skratka, vaške in ostale politične organizacije v vasi so s tem dokazale, da gredo s časom močno vzporedno, saj bodo s tem tudi kmalu opustili zastareli način obveščanja občanov potom bobnarja oziroma malega rihtarja.

T. Casar

IZREDEN USPEH NA DRŽAVNEM TEKMOVANJU TRAKTORISTOV

Bukvič Štefan prvi v državi

nost, da se zaposlim kje drugje izven kmetijske dejavnosti, vendar mi ljubezen do narave in poklica nista tega dopuščala. Ostal sem traktorist.

Kdaj ste začeli aktivno tekmovali?

Bilo je leta 1962, ko sem na občinskem prvenstvu v Moravcih zasedel drugo mesto. To je bil moj prvi uspeh, kateremu sem še isto leto dodal drugega. Na okrajnem prvenstvu v Radgoni sem zasedel prvo mesto. Okrajni prvak sem bil tudi naslednje leto. Se isto leto sem se udeležil republiškega prvenstva v oranju, ki je bilo v Kočevju, na katerem sem zasedel peto mesto. Konkurenca med republiško elito je bila ostra in sem z doseženim petim mestom zadovoljen. Tako sem iz leta v leto napredoval, poglobljal sem se v tehniko oranja, na tekmovanjih sem dobival rutino, ki je tekmovalcu potrebna. V letošnjem letu okraj Maribor ni organiziral prvenstva v oranju, jaz sem si pa z lanskimi uspehi zagotovil

kandidaturo na republiškem prvenstvu, kjer sem zasedel drugo mesto. S tem uspehom v republiškem merilu sem se udeležil državnega prvenstva. Povedati moram, da sem se pred tekmovanjem počutil ne navadno, ker sem se prvič udeležil tako velikega tekmovanja, kjer je bila zelo ostra konkurenca. Uspel sem, to mi je v največje zadovoljstvo, da nisem razočaral sebe in ostale, ki so količaj upali v moj uspeh. Mislim, da to ni samo moj uspeh, temveč je to tudi uspeh za naše Pomurje.

Pred kratkim ste se vrnili iz Avstrije. Ali ste se udeležili kakšnega tekmovanja?

— Res je, toda tokrat kot

gledalec. Kombinat Pomurka mi je za uspeh, ki sem ga dosegel na državnem prvenstvu v oranju omogočil, da si ogledam svetovno prvenstvo v oranju, ki je bilo pred nekaj dnevi na Dunaju. Tudi sam se bom drugo leto boril za barve Jugoslavije na mednarodnem tekmovanju v Norveški.

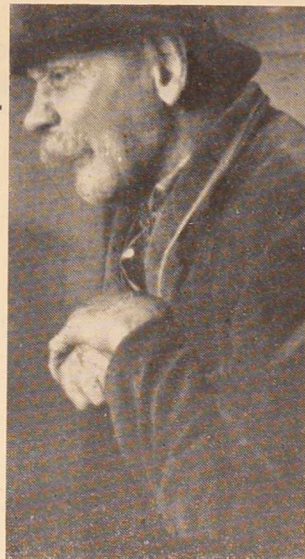
In vaši načrti za bodoče?

Ostal bom še naprej v kmetijstvu, ker me ta poklic veseli in ga z veseljem in veliko ljubeznijo opravljam. Tudi tekmoval bom še, če bodo možnosti to dopuščale.

BUKOVNICA

Vaščanom Bukovnice se je letos uresničila dolgoletna želja, namreč da bi dobili cesto, ki bi bila prevozna tudi ob slabem vremenu. Obrat za gozdarstvo pri KIK »Pomurka« v Murski Soboti se je odločil, da bo zgradil cesto, saj so jo tudi gozdarji težko pogrešali za prevoz lesa iz gozda. V ta namen so prispevali blizu 2,5 milijona dinarjev. Pri urejanju ceste pa pomagajo tudi vaščani Bukovnice s prostovoljnimi deli.

-tc.

tramlam, pa mazurko! Kaj bi rekli, bo svet še dolgo stat? Stari ljudje so rekli: gore se bodo tresle in podirale. Dosti so govorili, nekaj pa so tudi lagali!

Neumoren je bil in prijetno ga je bilo poslušati in čas je prehitro potekel, meni namreč, kajti pri njem se je ustavil. Pa naj se le in počaka, da bo stavil vsaj stoti rojstni dan, da, to bo 5. maja 1971!

Juš Makovec

MNENJA

Čujte ljudje

Pri naši hiši imamo tri šolobvezne otroke. Čeprav je minil že mesec dni od takrat, ko se je pričel pouk in ko smo starši morali precej na veliko odpreti denarnico, da smo nakupili vse potrebno, še vedno ni miru. V enem samem mesecu so prinesla deca domov najprej značko RK za okrevališče na Debelem rtiču, potem pionirsko značko, vsako za 20 dinarjev. Toda pred nami je še devet mesecev in takih značk se bo še najbrž nabralo. Ne nasprotujem nobeni humani gesti pri zbiranju sredstev za podobne namene, toda bolj bi bilo, če bi za to dali tisti družbeni denar, ki ga pogostokrat nemilosrdno in s precejšnjo odgovornostjo razmetujemo. Starši imamo tako ali tako dovolj problemov z našo reformirano šolo, ki zahteva, da že prvošolček nosi v šolo tri vrste barvic, pa plastelin, ki ga dvakrat ali trikrat rabi, pa barvan papir za izrezovanje, pa slamo za ličkanje, pa karton tak in tak, pa lepilo, pa cel kup knjig, zvezkov itd.

Ne krivim za vse to učiteljev, ki se trudijo, da bi dali našim otrokom čim več praktičnega znanja, prav pa bi bilo, če bi na pristojnih mestih ugotovili, če vse to našemu otroku res toliko koristi, kolikor starši tudi stane. Če ne morejo naše občine dati šoli toliko sredstev, da bi lahko normalno delala, potem si dajmo dopovedati, da tudi starši ne zmorejo zlahka vsega, kar zahteva reformirana šola.

T. P. iz Vseenoodkod

GORNJA RADGONA

V večjih šolskih središčih bodo v teh dneh roditeljski sestanki. Ponekod bodo te sestanke povezali z občinim zborom društva prijateljev mladine. Sole bodo organizirale proslave in izlete v naravo.

V tednu otroka bo tudi razširjena seja občinske zveze prijateljev mladine. Na njej bodo obravnavali program dela v novi sezoni. Postavili bodo občinsko pionirsko komisijo, ki bo skrbela za uspešno dejavnost v pionirskih organizacijah. Na seji bodo razpravljali o možnosti ustanovitve samostojnega taborišča za pionirje s področja radgonske občine v Lovrečici ob morju, kjer ima svoj dom in prostore radgonska počitniška skupnost. Doslej so bili pionirji z območja radgonske občine gostje murskosoboških tabornikov v Banjolah.

Ika.

INDIP LENDA VA IN »BEKO« BEOGRAD — SODELOVANJE NA KULTURNEM PODROČJU

Minulo nedeljo je v Lendavi gostovala kulturna skupina modne konfekcije BEKO iz Beograda. Industrija dežnikov in pletenin iz Lendave poslovno sodeluje z modno konfekcijo »Beko«, tokrat pa je poslovnost zamenjala kultura. Lendavčani so dvorano napolnili do zadnjega kotička in z aplavzi nagrajevali nastopajoče že med izvajanjem programa, ki je obsegal srbske in makedonske narodne pesmi in ples. Pravijo, da vzgledi vlečejo. Morda bo še kateri izmed kolektivov organiziral podobno izmenjavo kulturni skupini.

LETO DNI OBSTOJA LU V PETROVCIH

Ljudska univerza v Petrovcih bo te dni praznovala prvo obletnico svojega obstoja. Ustanovili so jo lansko leto in je že takoj na začetku opravičila svoj obstoj. Kakor lansko leto, tako tudi letos pripravlja cikel predavanj iz kmetijske mehanizacije, veterinarstva in živinoreje.

-jak-

POMOČ OSNOVNIM ŠOLAM

Kot vsako leto, tako je tudi v letošnjem letu razdelil UNICEF pomoč osnovnim šolam. Tako so dobile osnovna šola iz Cankove in Petrovec električno kolklo, Bodonci opremo za obdelovanje vrta in Beltinci opremo za mlečno kuhinjo. Šolam bodo ti predmeti mnogo koristili pri praktičnem delu.

-tc.

Srečanje v jeseni

Stari oče, Nemčov Lujz iz Babinec je dopolnil letos maj 93 let. Toda ta leta se mu ne poznajo: čil je, vder in radodaren z besedami kot oktober z vsem dobrim in zrelim.

Ko sva se pred dnevi srečala, si je popravil klobuk in se mi nasmehnil: — Kaj bi te radi od mene!? Hm! Da se malo pomeniva, kako je bilo takrat, ko sva hodila na šetlingo! Pogledal me je, se nasmehnil, ta stara grča, misli pa si je svoje: kje neki si še bil, ko sem jaz stal pred cesarsko komisijo. — Ja, veste žandar me je preganjal tam okoli »Prajhausa« (to je bila gostilna v Ljutomeru, kasneje Triglav), ker sem bil preveč vesel tisti dan in sem nenehno ukal. Pa me ni dobil, ker se je spotaknil in padel. Sva se kasneje tam pred sodnijo srečala in mi ni nič rekel. Samo pogledal me je! Nisem bil takrat vojak, leta 1892, ker mi je manjkalo desni pa-

lec na roki. Ko sem bil star 14 let so mi na paši zdvijale krave in mi ga odtrgale.

Torej niste bili vojak? O, ja to pa že. Leta 1915 sem bil nekaj časa v Celju, v Mariboru in v Ljubljani pri intendantci. Potem so me zaradi prsta poslali domov. Ponovno sem ajnrička 1917 leta. Bil sem pri 97. regimenti. S malo pomeniva — bil je neki Korančuk in je znal tudi slovenski, sva si bila dobra kot dva vojaka! Pri katerem regimentu pa ste bili vi — je upilil svoj pogled vame.

Pri 14. regimentu — sem se poskušal izmazati. — A. to okoli krompirvahtarji! Oče, kako pa je bilo, ko smo še k diklinan hodili? A, a moram to vse povedati? — se je zasmejal.

Uprl se je na palico, za katero bi skoraj lahko rekel, da jo nosi bolj zavoljo lepšega kot zaradi potrebe in začel razlagati, nato pa je zapel tisto, ki jo je slišal nekoč za

zeksar od nekega Prekmurca v Ljutomeri na placi: — Jaz pa moja ljubica sva v krčmo šla, sva tam vino pila, plesala, kdaj sva dimu šla, sva se klunkala! Peli smo tudi na vasi. Bil je neki Matija Kapun iz Noršinec, pevec, da mu ni bilo para daleč okoli in smo peli: Po jezeru bliz Triglava in še druge take. Ste kdaj kadili? Ja, sem se poskušal naučiti. Našel sem pipo, imel sem štiri krajcarje, kupil sem tobak pa sem lepo počasi delal paf, paf, paf — nato pa baf, baf, baf! Od takrat pa sem kadil le tu in tam. Tudi žganice nisem nikoli pil. Vina pa za tri druge! Ste kaj hodili po svetu? Ja, z očetom in še nekaterimi drugimi smo hodili s konji po vino v Kanižo. Kolač kruha sva vzela z očetom s seboj in mati so nama spekli celo pleče. Pa sva tja grede vsekup zgubila. To je bilo leta 1889! Dobro se spominim. In leta 1890, 1. decembra sem se prvič peljal z vlakom! Ste se ga kaj bali? Kaj bi se ga bal, saj sem ga videl že prej, ko je istega leta prvič pripeljal iz Radgone v Ljutomer. Polno ljudi ga je

pričakalo.

Ali kaj razmišljate o tem, da bodo skoraj poleteli na Mars in na Mesec? Saj so že gori! Ljutomerski gasilci so tam gori fehtali za novo brizgalno! Kaj pa radio poslušate kaj? O, seveda, samo da še vedno razmišljam, kako je mogoče, da iz te škattje govorijo. Kaj bi rekli o tem, je svet okrogel ali ne? Ni, kam pa bi potem voda tekla! Pa še to si zapomnite: mi vsi skupaj smo na sami vodi, kajti koplješ dva tri metre, pa je studenec, se pravi, spodaj je sama voda in mi plavamo na njej!

O Krucih ste kaj slišali? Kaj ne bi slišal. Babica so mi pripovedovali. Bili so rojeni 1813, umrli pa so 1895 leta. Pa od verženskih ščarov, ki so streljali: či — či — či — pupu sem slišal in sam sem jih videl. Fajn so bili, Verženke pa še bolj!

Ste bili kdaj bolni? Stalno me je nekaj med rebri štolalo. Pa sem se odločil za zdravnika, ko sem bil pri regimentu. Ta pa mi je rekel, da sem simulant!

Plesali ste, ko ste bili mladi? Hoj, pa še koliko: ceprli,

Sem in tja po mladinskih aktivih

PROSLAVILI SO DAN PIONIRJEV

V Puconcih so na osnovni šoli pred kratkim svečano proslavili pionirski praznik. Bogat kulturni program in številna športna srečanja so ta dan vzbudila videnje praznične razpoloženja med tamkajšnjimi pionirji. Ob tej priložnosti so pionirji iz Fokovec gostovali v Puconcih, kjer so se v športnih srečanjih pomerili z domačini. Slednji so imeli tokrat svoj dan, tako da so pobrali vsa prva mesta.

MLADINA NA TIŠINI JE IMELA LETNO KONFERENCO

Prejšnji teden je mladina iz Tišine izvedla kar dve letni konferenci. Vaša mladina je obravnavala problematiko, s katero se ona srečuje, medtem ko je mladina na osemletki iznesla svoje želje in htenja, ki bi jih mladinska or-

ganizacija naj v bodoče upoštevala pri svojem delu. Konferenca vaše mladine ni bila vsebinsko najbolj pripravljena, ker tudi njeno delo ni bilo do sedaj najbolj uspešno. Mladi so opozorili na nekatere nepravilnosti, ki jih bodo v bodoče reševali skupno in sistematično.

Na osemletki je konferenca sicer uspešna, vendar so mladi preživljali krst pri sami tehnični izvedbi, kar je povsem razumljivo.

EKSKURZIJA SOBOŠKIH UČITELJIŠČNIKOV

Dijaki 5. letnika soboškega učiteljišča bodo prihodnji teden izvedli poučno ekskurzijo. Obiskali bodo Ravne na Koroškem, kjer si bodo ogledali železarno in moderno šolsko poslopje.

V programu imajo še ogled rojstne hiše Prežihovega Vranceja v Kotljah. -jak-

VEČJA SKRB KADROVANJU

Mladina v Puconcih se je pred kratkim na svojem predkonferenčnem sestanku pogovorila o pripravah na letno konferenco. Poleg priprav na konferenco je posvetila veliko skrb kadrovanju v novo vodstvo. Kandidatno listo za nove sekretariat je mladina izdelala skupno z ostalimi političnimi organizacijami v vasi. To je korak naprej, ki bo nedvomno veliko pripomogel k še uspešnejšemu delu mladinske organizacije.

Vendarle: ni vse črno!

Pogostokrat beremo v našem dnevnem časopisju, večsih pa smo tudi sami pričali v avtobusu ali na vlaku mladi ljudje popolnoma nezadovoljni in se ne zmejnijo za starejše ljudi, ki večsih ure dolgo vožnjo potrpežljivo stojijo. Vzgojiteljem ni vseeno, prav tako ne staršem, če zvedo, da je takšen tudi njihov otrok.

Kaže, da pogosteje in raje obravnavamo javno take primere, ki so vredni kritike, manj pa govorimo pohvalno

o primerih, ki pohvalo tudi zaslužijo.

Naj opišem tak primer. Vožil sem se pred dnevi z avtobusom iz Murske Sobotice proti Mariboru in na glavni avtobusni postaji nas je bilo v avtobusu prav toliko, kolikor je bilo sedežev. Pri gostilni Polanič je vstopilo v avtobus nekaj ljudi, med njimi tudi starejša žena. Mlado dekle, naj povem da obiskuje zadnji letnik Srednje medicinske šole v M. Soboti, doma pa je iz Beneditke, je ženi takoj odstopila svoj sedež, čeprav se je peljala ta le do Črnce.

Podobno je naredil tudi mlad fant, verjetno dijak kate izmed naših srednjih šol. Ko je bil na naslednjih postajah zopet prostor, sta vsedla in zgodilo se je, da sta še enkrat ponudila starejšim osebam svoje sedeže.

Mislim, da so ta primer opazili tudi drugi potniki. Torej, vendarle naša mladina ni tako slabo vzgojena in zasluži v takih primerih javno pohvalo, čeprav se nam zdi, da je to nekaj popolnoma naravnega in da takšen postopek zahteva naš odnos do soljudi.

J. M. M. Sobota

Pred šolskimi vrati

Konec lepih počitniških dni, ki jih je ta ali oni dijak preživel na morju, v planinah ali pa doma. Šolska vrata so se odprla. Prvi dnevi šolskega življenja se ne kako po vsebini ločijo od vseh nadaljnjih med letom. Srečanje sošolcev je zelo prisrčno in v pričakovanju nečesa novega.

Mesto je zaživelo, ulice so v jutranjih in opoldanskih urah polne šolske mladine, ki vsak dan prihaja iz bližnje in dalnje okolice v šolo.

Kako so preživeli počitnice in s kakšnim poletom so se poprijeli dela v začetku šolskega leta, so nam odgovorili dijaki soboških srednjih šol.

»Kako si preživela počitnice in kakšni so tvoji načrti na začetku šolskega leta, smo vprašali dijakinjo 5. letnika učiteljišča Dolanič Tereziko.

»Počitnice sem preživela dobro, bila sem v brigadi, v katero bi še želela iti, če bo tudi kdaj poznejše priložnost. Z učenjem mislim že v začetku šolskega leta, ker je pred menoj matura.«

Dijaka 4. letnika SSTV Janža Ludvika smo vprašali.

»Lansko šolsko leto so dijaki vaše šole bili pobudniki in voditelji raznih športnih tekmovanj. Ali lahko pričakujemo to tudi letos?«

Marsikdo se je že ustavil v Segovcih pred Gostanovo hišo. Čeprav je že jesen, okna Gostanove hiše niso nič manj okrašena kot v poletnih mesecih. Pelargonije, fuksije in druge rože dajejo hiši, ki je verjetno ena najstarejših v vasi, prav poseben mik. Toda vsega tega ne bi bilo, če za rože ne bi skrbele domače hčerke: Trezika, Lizika in Ančka.

Z LETNE KONFERENCE FILOVSKEGA AKTIVA

Ni povezave med vaškimi organizacijami

Na letni konferenci mladinskega aktiva v Filovcih, ki je bil pred nekaj dnevi, so člani kritično ocenili svojo aktivnost, ki v preteklem letu ni bila najboljša.

Udeleženci so kritično ocenili svojo neaktivnost, za katero je potrebno iskati vzroke pri mladincih samih. Mladina je tudi kritično ocenila pomoč ostalih vaških organizacij, saj se predstavniki le teh niso udeležili niti ene njihove seje in ne sestanka, na katerega so bili povabljeni.

Pred nedavnim so sicer uprizarili dramo Vida Grant in z njo gostovali v nekaterih sosednjih vaseh, vendar aktivnost samo na kulturnem področju jim ne bi smela biti edina. Ob vsem tem pa so v minulem letu pozabili na idejno vzgojo mladine in izobra-

MLADINSKA KONFERENCA

Pred dnevi je mladina na šoli za učence raznih strok izvedla letno konferenco.

Iz poročila je bilo razvidno, da je mladinska organizacija med letom uspešno delovala, saj so bili doseženi nekateri lepi uspehi, ki jih vajeniška mladina do sedaj še ni dosegla. Verjetno v tem primeru velja omeniti uspeh prosvetno kulturne dejavnosti, ker so člani te sekcije med letom naštevili vrsto odrskih del, s katerimi so gostovali v nekaterih vaseh Prekmurja. Tudi uspeh udarniškega dela je razveseljiv, ker je mladina sama dogradila delavnice, katere bo šola do konca tega šolskega leta tudi opremila. Mladina se je k razpravi malo prijavljala, bolj živahno je bilo, ko je bilo govora o novem programu. ej

REPORTAŽNI ZAPIS Z NEDELJSKEGA LOVA

Jesenski lov se je začel

Pred začetkom lova še razgovor z lovčema Lahom in Kovačem

Jesen je prišla in z njo tudi naši lovci: začeli so z lovom na divjad po pomurskih poljanah, ki so v zadnjih letih postale dokaj mikavne, namreč po bogastvu in legi, za tuje lovce, predvsem iz Italijane, ki se vsako leto bodi številno udeležujejo lova na našo divjad. Na vseh loviščih pomurskih lovskih družin beležijo zelo lepo število razpoda, predvsem fazanov in zajcev, le jerebic v letošnjem letu ne bodo streljali zaradi precej kritičnega stanja. Jerebice je letošnja, kot tudi lanska zima precej prerediti, in zato se lovci trudijo, da bi v prihodnjem letu beležili boljši prirastek jerebic.

V beltiškem zavodu za vzrejo mlade divjadi Fazan so v letošnjem letu beležili zelo lep prirast fazanov, ki so jih prodali lovskim družinam v Pomurju in tudi nekaterim drugim v Hrvaško. Letošnji plan v Beltiščih bodo izpolnili. Predvideval je vzrejo 22.000 fazanov in 1.500 jerebic.

Med zelo dobre lovske družine prištevamo lovsko družino iz Bogojine, ki ima 2.220 hektarjev površine za svoja lovišča in aktivno dela od ustanovitve, ko je bilo le 5 lovcev, sedaj se je pa to število povečalo že na 18 članov. V letošnjem letu pa so sprejeli v svoje vrste še dva nova lovca, ki ju še v bližnji bodočnosti čaka težavna naloga: prestat bosta morala še tako veselo in zabavno lovsko »vstopnico«, katero lovci nazivajo krst.

Gosta megla, ki je več ali manj že običajna stvar za jesensko vreme,

je bila v nedeljo še dokaj močna. Vendar so lovci le odšli, jaz pa z njimi v objem megle in lepih pomurskih poljan. Se pred lovom jim je lovovodja Ludvik Rožman razložil navodila za lov in kako je potrebno s puško ravnati, da ne bi prišlo do nevarnosti ali kaj podobnega.

Zatem smo se podali na lov, ki ni v začetku mnogo obetala. Vendar sem moral mnenje kmalu spremeniti, saj so na desni začeli z močno akcijo na fazane-kokote, namreč zajcev še tisto nedeljo niso streljali, in rezultat pokanja sta bila dva fazana.

Dan je mineval kot po navadi vsi lovski dnevi, ki so na nekaterih boljši, na nekaterih pa spet slabši plen. Po malici se je spet začela nevarna ofenziva, vendar je imelo srečo kar 7 fazanov, ki so nepoškodovani pobrisali. Popoldne pa je bilo pravo lovsko razočaranje, ko smo prehodili celi strehovski in dobrovniški kataster, ki ga ima ta lovška družina, in niti enega fazana ali katere druge divjadi ni bilo, da bi jo lahko ustrelili.

Po naporni hoji in po dokaj uspešnem lovu, saj je plen znašal 12 fazanov, smo se utaborili v strehovskih gorcih, kjer so se začeli lovci ob kosilu pogovarjati o raznih lovskih dogodivščinah in temu primer-nih šalnih.

Franc Kovač, ki je že dolga leta lovec in tudi gozdar, mi je povedal kako so lovci lovili jazbece in kako je jazbec ugriznil Holcmana, ki ga je mislil iz luknje povleči za rep.

SEMINAR ZA MENTORJE

Pred nekaj dnevi je bil v Murski Soboti seminar za mentorje mladinskih organizacij na osnovnih šolah. Udeležili so se ga predstavniki iz vseh štirih občin v Pomurju. Seminar so organizirali člani okrajnega komiteja ZMS v Mariboru.

V prvem delu seminarja so bila predavanja o vlogi ZM na šolah in nalogah samoupravnih organov, katerim se mora v bodoče posvetiti več pozornosti kot do sedaj.

V razpravi, s katero so navzoči opozorili na nekatere težave pri samem delu z mladino, je bilo največ govora o pomanjkanju kadrov, o nerazumevanju vodstev do dela z mladinsko organizacijo in o povezavi s starejšo mladino, ki živi v neposrednem okolju.

Za razvoj gostinstva in turizma

Težave v gostinstvu v Gor. Radgoni so v tem, da so nekateri lokali zastareli. To se vidi zlasti v gostilni »Pri mostu«, kjer so sanitarije nemogoče in jih bo treba urediti. Del kadra v gostinstvu nima primerne strokovne izobrazbe, boljši pa zaradi premajhnih dohodkov odhajajo drugam, zato bi veljalo sistem nagrajevanja spremeniti. Na realizacijo v gostinstvu neugodno vplivajo še razni drugi pojavi, kakor črna prodaja alkoholnih pijač, sindikalni bifeji, vedno višje cene, ki se izenčujejo ali že celo prese-

Vendar se je potem Holcman maščeval nad jazbeci in jim dokazal, da ima dovolj moči ter je res privedel enega iz jame in mu ni pustil, da bi ga ugriznil.

Večjo smolo je imel Vogrin, ki je v Filovcih ustrelil že predpoldne jerebico, ki mu je pa popoldne pri Dobrovniku ušla iz nahrbtnika. Kovač mi je še povedal, da bodo lovci v bližnji bodočnosti gradili ob Bukovniškem jezeru lovski dom, ki ga bodo v jesenskem času uporabljali lovci, medtem ko bo ostali čas na razpolago turistom ob jezeru. Janez Joha mi je povedal nekaj o stalezu divjadi na njihovem teritoriju, saj v letošnjem letu, vsaj tako računajo, imajo 300 zajcev in toliko fazanov, medtem ko imajo le 50 jerebic, ki jih pa v letošnjem letu ne bodo streljali. Pričakujejo pa tudi italijanske goste.

Se in še so mi pripovedovali o raznih lovskih dogodivščinah, vendar me je čas priganjal, da sem se moral posloviti.

Lovska družina pa ima poleg teh dobrih stvari še eno skrb. Kako bi pregnali divje lovce, ki jih je še vedno preveč na tem območju.

Tekst in slike
Tonček Casar

Sestavljenec pričujočega reklamnega napisa »Oglejte si naše zaloge, brez ozira na kupovino«, ki ga lahko vidite v izložbi neke trgovine v Gornji Radgoni, prav gotovo ni dobro pogledal v slovenski pravopis. Foto: Kovič

Na sliki nova prodajalna vina kmetijskega kombinata Knjaževac — »DZERVIN«, ki so jo odprli nedavno v Gornji Radgoni, v prostoru bivše trafike. V njej prodajajo belo in črno srbsko vino čez cesto, liter po 200 do 220 dinarjev. Pač »dobra reklama« našemu vinu, ki ga točijo liter po 500 do 600 dinarjev, seveda brez postrežnine. Foto: Kovič

gajo cene v sosednji Avstriji in je zato opaziti manjši priliv gostov z one strani.

V Gornji Radgoni upravičeno pričakujejo, da se bo stanje gostinstva z dograditvijo novega hotela v Radgoni in restavracije v Radenci zboljšalo, ker se bodo gostinške zmogljivosti povečale v družbenem in zasebnem sektorju od sedanjih 2.144 na 2.738 sedežev ter od 192 na 323 ležišč.

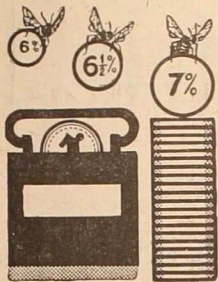
V zvezi s povečanjem gostinskih kapacitet se bo razmahnil tudi turizem, ki ima posebno močan center v zdravilišču Radenci, ki privablja turiste v zadnjih dveh letih s svojimi kvalitetnimi zabavnimi in drugimi prireditvami. K naglemu razvoju turizma v

občini je v zadnjih letih pripomogel mnogo tudi maloobmejni promet s sosednjo Avstrijo, saj je bilo v preteklem letu, kakor so poročali na nedavni seji skupščine, zabeleženih 360.000 obmejnih prehodov. Za nadaljnje razvijanje turizma bo mnogo pripomogla še nova asfaltna cesta Radgona — Apače, ki se ji bo verjetno že drugo leto pridružila cesta Radenci — Ljutomer. Idealna točka za razvoj turizma je dalje Negovsko jezero, katerega okolico bo treba res primerno urediti in postaviti tam manjši gostinski obrat ter poskrbeti za boljšo reklamo. V zvezi s tem pa bo treba tudi popraviti cesto Radgona — Ivanjci.

IKA.

Po končanem lovu okrog lovskih »trofeje«

KOMUNALNA BANKA MURSKA SOBOTA

15 NAGRAD

čaka vlagatelja, ki bodo do 31. okt. 1964, vložili na hranilno knjižico najmanj 50.000 din in vlogo vezali na enoletni odpovedni rok.

Vloge sprejemajo

Komunalna banka, Murska Sobota in njeni ekspozituri Lendava in Ljutomer

Puconci: prodaja gospodarskega poslopja

Komisija za prodajo osnovnih sredstev KIK »Pomurka« — OBRATA ZA KMETIJSTVO RAKIČAN bo prodala na javni licitaciji

STARO GOSPODARSKO POSLOPJE

pri mlinu v Puconcih

Javna licitacija bo v nedeljo, 11. oktobra 1964 ob 9. uri v Puconcih. Prednost pri nakupu ima družbeni sektor, po 10. uri pa lahko kupijo poslopje tudi ostali zainteresirani.

KIK »Pomurka«

OBRAT ZA KMETIJSTVO — RAKIČAN

OBVESTILO

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE »POMURJE« M.

SOBOTA OBVEŠČA, DA NE OPRAVLJA NOBENE

PRODAJE GRADBENEGA MATERIALA, NITI NE PO-

SOJA NOBENIH GRADBENIH STROJEV.

NA POLICAH STUDIJ SKE KNJIŽNICE

SEZNAM TEKOČE PERIODIKE V ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI V M. SOBOTI

HMEJAR — Zalec;
IDRIJSKI RAZGLEDI — Idrija;
INFORMATOR GLASILO PODJETJA SPLOŠNA PLOVBA PIRAN — Piran;
INFORMATOR JUGOSLOVANSKI INŠTRUKTIVNO-INFORMATIVNI LIST ZA KADROVE U PRIVREDI I UPRAVI — Zagreb;
INGRAD — Celje;
ISKRA GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ISKRA KRANJ — Kranj;
IZLETNIK — Medvode;
IZPOT PONVE IN KLADIVA — Muta;
IZ PRAKSE ZA PRAKSO — Ljubljana;
JAVNA UPRAVA — Ljubljana;
JAVOROV LIST — Pivka;
JELENKOR — Pecs;
JEZIK IN SLOVSTVO — Ljubljana;
JUGUDOMANJE KOZLONY — Budapest;
KEMIJA U INDUSTRIJI — Zagreb;
KAMNISKI OBCAN — Kamnik;
KADROVSKA POLITIKA — Kranj;
KMEČKI GLAS — Ljubljana;
KMETIJSKI INSTITUT SLOVENIJE STROKOVNA POROCILA — Ljubljana;
KNJIŽICA 64 — Ljubljana;
KNJIŽICA I KNJIŽNICA — Zagreb;
KNJIŽEVNI GLASNIK MOHORJEVE DRUŽBE V CELJU — Celje;
KNJIŽNI OBVEŠČEVALEC OSREDNJE KNJIŽNICE OBCE KRAJN — Kranj;
KOMUNIST — Ljubljana;
KONCERTNI LIST SLOVENSKE FILHARMONIJE — Ljubljana;
KONPLAN — Jarše;
KONVYATOS — Budapest;
KOROSKI FUZINAR — Ravne na Koroškem;
KORTARS — Budapest;
KRONIKA — CASOPIS ZA SLOVENSKO KRAJEVNO ZGODOVINO — Ljubljana;
KROSNJA — Ribnica;
KURIRCEK — Kranj;
LA SUDA STELO — Ljubljana;
LE LIVRE SLOVENE — Ljubljana;
LEPO MESTO — Celje;
LES — Ljubljana;
LETOPIS MATICE SRPSKE — Novi Sad;
LIBOJSKI KERAMIK — Celje;
LINGUISTICA — Ljubljana;
LIST — LIST AKADEMIJE ZA GLEDALISCE, RADIO, FILM IN TV — Ljubljana;
LITOSTROJ — Ljubljana;
LIVARSKI VESTNIK — Ljubljana;
LJUBLJANSKI DNEVNIK — Ljubljana;
LOSKI DELAVEC — Skofja Loka;
LOVEC — Ljubljana;
MAGYAR NEMZETI BIBLIOGRAFIA — Budapest;
MAGYAR FOLYÓIRATOK REPERTORIUMA — Budapest;
MAGYAR SZO — Novi Sad;
MANEKEN — Ljubljana;
MARLES — Maribor;
MED DVEMA STEVILKAMA — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LITOSTROJ — Ljubljana;
MEDICINSKI RAZGLEDI — Ljubljana;
MEĐUNARODNA POLITIKA — Beograd;

MERCATOR — Ljubljana;
MESEČNI STATISTIČNI PREGLED SR SLOVENIJE — Ljubljana;
METALKA — Ljubljana;
MINING AND METALLURGY QUARTERLY — Ljubljana;
MI — VI PRAKTIČNA REVUIA ZA GOSPODINJE — Ljubljana;
MLADA RANJE — GLASILO PIONIRJEV OSN. S. I. M. SOBOTA — Murska Sobota;
MLADI PRIJEK — GLASILO PIONIRJEV OSN. S. I. CANKARJA — Ljutomer;
MLADINA — Ljubljana;
MODNI LIST — Maribor;
MOSCANSKA SKUPNOST — Moste-Polje;
NAGY VILAG — Budapest;
NAJDIHOJCA — Ljubljana;
NARODNE NOVINE — Budimpešta;
NARTA BILTEN — Ljubljana;
NAS GLAS — GLASILO KOMBINATA DELAMARIS — IZOLA;
NAS INFORMATOR — GLASILO DEL. KOL. CZP POMURSKI TISK — Murska Sobota;
NAS LIST — GLASILO KO. TOV. CEMENTA IN SALONITA ANHOVO — Anhovo;
NASA KOMUNA — Ljubljana;
NASA STRUCNA SKOLA — Beograd;
NASA TOVARNA — Maribor;
NASA ZADRUGA — GLASILO ZADRUGE KAT. DUHOVNIKOV SFJR — Ljubljana;
NASA ZENA — Ljubljana;
NASE DELO — GLASILO DEL. KOL. TOV. CEL. ITD. VEVCE, MEDVODE IN KOLICEVO — Medvode;
NASE DELO — INFORMATIVNI BILTEN TOV. MURA M. SOBOTA — Murska Sobota;
NASE GOSPODARSTVO — Maribor;
NASE KMETIJSKE SOLE — Maribor;
NASE TEME — Zagreb;
NAST RAZGLEDI — Ljubljana;
NEDELJNE NOVOSTI OZN — Beograd;
NEPUJSAG — Murska Sobota;
NOVA OBZORJA — Maribor;
NOVA PROGA — Ljubljana;
NOVICE INTEREVROPE — Koper;
OBCAN — Ljubljana;
OBCINSKI POROCIEVALEC — Domžale;
OBJAVE REPUBLISKEGA SEKRETARIJATA ZA SOLSTVO — Ljubljana;
OBVESTILA SAMOSTOJNIM OBRTNIKOM NA PODROČJU OKRAJA MARIBOR — Maribor;
OBVESTILA — GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI RUDNIKA — Kočevje;
OBZORNİK 64 — Ljubljana;
ODJEK — KULTURA, UMETNOST, NAUKA, OBRAZOVANJE, DRUŠTVENI ŽIVOT — Sarajevo;
ODMEV TOVARNE — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TVZ BORIS KIDRIC — Maribor;
ODMEVI IZPOD KRVAČA — GLASILO MLADINEV, PIONIRJEV IN CIBICANOV — Cerklje na Gor.
OLYMPIA — Ljubljana;
ORGANIZACIJA I EKONOMIKA PODUZECA — Zagreb;
OTROK IN DRUŽINA — Ljubljana;

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 9. oktobra — Abraham Sobota, 10. oktobra — Danijel Nedelja, 11. oktobra — Samo Ponedeljek, 12. oktobra — Maks Torek, 13. oktobra — Edvard Sreda, 14. oktobra — Nedeljko Četrtek, 15. oktobra — Terezija

dežurna služba

ZDRAVSTVENEGA DOMA
MURSKA SOBOTA

9. oktobra — dr. Gruškovnjak
10. oktobra — dr. Gregorčeva
11. oktobra — dr. Gregorčeva
12. oktobra — dr. Rousova
13. oktobra — dr. Gruškovnjak
14. oktobra — dr. Lopert
15. oktobra — dr. Gregorčeva

KINO

MURSKA SOBOTA — 9. in 11. oktobra ameriški film: »Moja draga Klementina.« 12. in 13. oktobra francoski film: »Muke gospoda Dipona.« 14. in 15. oktobra ameriški barvni film: »Guliverjeva potovanja«.
LENDAVA — od 9. do 11. oktobra ameriški kinemaskopski western film: »Veličastnih sedem.« 13. in 14. oktobra sovjetska filmska komedija: »Husarska balada«.
SLATINA RADENCI — 10. in 11. oktobra angleški western film: »Gangsterji.« 15. oktobra francoski film: »Afera Nine B.«
GORNJA RADGONA — 9. oktobra izredni ameriški barvni film: »Dva jahača.« 10. in 11. oktobra nemški barvni film: »Poslednji akord.« 14. in 15. oktobra madžarski zabavni film: »Pod rangom.«
LJUTOMER — 10. in 11. oktobra francoski barvni zgodovinski film: »Princesa od Klevea.« 14. in 15. oktobra ameriški film: »Groba sila.«
KRIZEVCI pri Ljutomeru — 10. in 11. oktobra angleška drama: »Obtoženi ste Oskar Wilde.« 14. oktobra domači vojni film: »Kozaras.«
VERZEJ — 10. in 11. oktobra španski barvni kinemaskopski film: »Lažni zakon.«
BUCKOVCI — 11. oktobra jugoslovanski kinemaskopski film: »Signal nad mestom.«
BELTINCI — 10. in 11. oktobra jugoslovanski film: »Minuta za odmor.«
CRENSOVCI — 10. in 11. oktobra francoski film: »Nepredvideno.«
SALOVCI — 10. in 11. oktobra zahodnonemški film: »Tajne Orienta«, II. del.

zaposlitve

DEKLE za pomoč v gospodinjstvu sprejem. Po dveh letih državna služba. Kralj, Ljubljana, Zaloška 57. M-764
VAJENCA za splošno krojaštvo sprejem. Ernest Sabo, Zvezna 10, M. Sobota. M-765
HISNI SVET blokov na Lendavski cesti 10 razpisuje mesto HISNIKA — KURJACA. Stanovanje vseljivo s 15. oktobrom. Plača po dogovoru. M-766
DIMNIKARSKEGA VAJENCA z najmanj 6 razredi osemletke sprejem. Hrana in stanovanje pri mojstru. Anton Ratej, Dobravlje 54 pri Ajdovščini. M-768
GOSPODINJSKO POMOČNICO, ki zna nekoliko kuhati, sprejme štirilanska družina. Pogoji ugodni. Ponudbe na naslov: Ing. Grum, Ljubljana, Levstikova ul. 5. M-769
GOSPODINJSKO POMOČNICO iščem k štirilanski družini. Reflektantke naj se pisмено javijo na naslov: Donata Strukelj, Kidričeva 33, Koper. M-770
GOSPODINJSKO POMOČNICO k 3-članski družini sprejem. Oglasiti se vsak dan od 14. do 15. ure pri Apšnerju, Stefana Kovača 17, Murska Sobota. M-771
CISTILKO za pisarniške prostore išče KOMUNALNO PODJETJE MUR. SOBOTA — Nastop s 1. novembrom 1964. Prošnje vložiti ali pa se osebno zglasiti do 15. oktobra 1964 na upravi podjetja.

kupim

TRAKTOR, 18 KS, »Steyera«, dobro ohranjen, kupim. Karel Poredoš, Bodonci 61. M-767

PRODAM

MOTORNO KOLO NSU »Prima«, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Informacije v »Elektrotehni« M. Sobota. M-772
OTROŠKI VOZICEK, globoki, zelo dobro ohranjen, ugodno prodam. Vprašati v popoldanskem času pri Žižeku, Kidričeva ul. blok K 1, II. vhod prtiličje, M. Sobota. M-773
HARMONIKO, 32-basno, znamenito »Melodija«, ugodno prodam. Na sloj v upravi lista. M-774
FIAT 600 D prodam. Rauter Franc, Turjanski vrh. 12. Cena 700.000 din

Obiščite variete cirkus COLORADO.

Predstave vsak dan ob 17. in 20. v nedeljo pa ob 15. 17. in 20. Posebna atrakcija — mož s 1001 glasom iz Chikaga.

8. 9. 10. in 11. oktobra 1964 z izredno kvalitetnim programom.

Variete cirkus COLORADO po velikem uspehu v Mariboru, kjer ga je obiskalo več kot 20.000 gledalcev gostuje v Murski Soboti pri gimnaziji

Razprodaja kmetijskih strojev in orodja

Kmetijsko-industrijski kombinat »Pomurka« — OBRAT ZA KOOPERACIJO — KZ MURSKA SOBOTA razpisuje javno razprodajo nekaterih kmetijskih strojev in orodja po naslednjih delovnih enotah:

- DE Beltinci — 11. oktobra 1964 ob 9. uri
- DE Tišina — 12. oktobra 1964 ob 11. uri
- DE Tešanovci — 13. oktobra 1964 ob 11. uri
- DE Martjanci — 14. oktobra 1964 ob 11. uri
- DE Puconci — 15. oktobra 1964 ob 11. uri
- DE Murska Sobota — 16. oktobra 1964 ob 11. uri

Prednost pri nakupu ima socialistični sektor. Ogled strojev, namenjenih za razprodajo, je možen vsak dan.

DRUŠTVENE OBJAVE

SOLA ZA KAPELNIKE V MARIBORU

V prizadevanju za nadaljnje izobraževanje kapelnikov godb na pihala in pridobivanje kadrov razpisuje OKRAJNI SVET ZVEZE KULTURNO-PROSVETNIH ORGANIZACIJ MARIBOR v letu 1964-65 SOLO ZA KAPELNIKE, ki bo v obliki enodnevnih seminarjev dve nedelji v mesecu na Centru za glasbeno vzgojo v Mariboru.

Prijavijo se lahko vsi kapelniki godb na pihala in aktivni člani posameznih pihalnih ansamblov, ki dobro obvladajo vsaj pihalni instrument in delno tudi glasbeno teorijo. Udeleženci bodo pridobili osnovno znanje o harmoniji, instrumentaciji in dirigiranju, kar je potrebno za nadaljnjo kvaliteten rast pihalnih orkestrrov.

Sola se bo predvidoma pričela v drugi polovici oktobra, zato zbira Okrajni svet zveze kulturnih-prosvetnih organizacij Maribor prijave za zainteresiranih tovarišev.

razno

Za Dan mrtvih, kakor tudi za pogrebe, imam na zalogi košarice in vence v skladišču TOMSICEVE UL. 19, MURSKA SOBOTA. Cenjenim prebivalcem Pomurja se priporočam — Vrtnarstvo Ljubljana M-775

Otroški vrtec

M. Sobota: tajnik

OTROŠKI VRTEC MUR. SOBOTA razpisuje prost delovno mesto

tajnika

Pogoji: končana ESS z znanjem za samostojno vodenje knjigovodstva.

Osební dohodki so določeni v Pravilniku zavoda. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Pismene prošnje z življenjepisom pošljite upravi zavoda.

Šola Rogašovci

kuharica

Šolski odbor OSNOVNE SOLE ROGAŠOVCI razpisuje delovno mesto

kuharice za oddelke na Pertoči

Pogoj: polkvalificirana ali kvalificirana kuharica. Osební dohodki po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov šole. Nastop službe takoj. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

PA VENDAR

Pred dnevi je okrajni komite Zveze mladine Maribor organiziral seminar za mentorje — vodje aktivov na osemletkah vseh pomurskih občin. Slaba udeležba je dala povod za pisanje pričujočega sestavka.

Programu seminarja, ki je obravnaval organizacijo dela v aktivih, širok delokrog ZM in druga aktualna vprašanja, je sledila peščica prisotnih mentorjev. Zakon o šolstvu govori, da je svobodne aktivnosti učencev tretirati kot enakovredne ostalim šolskim predmetom. Ena teh svobodnih aktivnosti je vsekakor Zveza mladine z množico svojih sekcij. Pa vendar! Le nekatere šole so poslale mentorje na seminar. Ni potrebno smatrati minuli seminar kot nekaj edinstvenega in neudeležbo kot »smrten greh«. Pa vendar!

»Smrtni grehi« se pokažejo najbolj na letnih konferencah aktivov. Za nedelavnost ni kriv nihče. Mladina se izgovarja, da je dobila premalo pomoči od mentorjev, ti pa, da so dobili premalo pomoči od občinskih komitejev. Sami niso znali najti dela ali pa ga niso znali organizirati. Vseposod sami objektivni vzroki.

Mentorji na šolah se tega posla, z redko izjemo, z »vsemi štirimi« branjajo, apriori odklanjajo delo z mladino. Seveda na znotraj. Navzven se to kaže v popolnoma drugačnih oblikah. Mlad učitelj pride na svoje prvo delovno mesto z edinstvenimi (po navadi) pogledi na svet in življenje. Šola jih premalo pripravi za vključitev v življenje. Kajti življenje ni samo, v tem primeru, pouk; tudi ni samo pouk in zasebno preživljanje prostega časa. Zgovarjajo se, da so preobremenjeni s po-

učevanjem, s funkcijami in na kraju včasih kateri tudi odkrito prizna, da se mu to ne splača. Raje vzame nekaj ur več pouka, ki so seveda plačane, kot pa tako delo brez »haska«.

J. Sabjan.

PIONIRJI SO PRIČELI S SVOJIMI IGRAMI ZA LETO 1964/65

Na dan mladosti je tovariš Tito naslovil na pionirje poslanico, naj v času letošnjih Jugoslovanskih iger spoznava, kako se je naša dežela osvobajala in nastajala in kako jo zdaj gradimo.

Pionirji osnovne šole Karla Destovnika Kajuha so v letošnjem tednu otroka že začeli izvajati svoj delovni načrt letošnjih pionirskih iger. Mlajši pionirji so napravili pohod k spomeniku padlih borcev NOB v Črnskih mejah, starejši pionirji in mladinci pa k spomeniku Stefana Kovača — Marka v Gančanih. Tu so jih pričakali predstavniki pionskega odreda iz Beltincev ter jih ob spominski svečanosti seznanili z življenjem in delom velikega borca za svobodo.

Ostali del dneva so pionirji obeh šol izkoristili za srečanje šolskih športnih društev. V rokometu so zmagale pionirke iz Beltincev, pionirji pa iz Murske Sobote, nogometna tekma pa se je končala neodločeno. Po prijetnem medsebojnem srečanju so se pionirji obeh odredov v lepem sončnem dnevu zadovoljni vračali na svoje domove.

vm.

RAZPRODAJA INVENTARJA V RAKIČANU

Internat KMETIJSKE SREDNJE SOLE RAKIČAN razpisuje licitacijo prodaje

odpisnega inventarja

— postelj, žimnic, omar itd.

Prodaja bo v nedeljo, 11. oktobra 1964 ob 10. uri na dvorišču Internata KSS v Rakičanu.

OBVESTILO

Namesto dosedanjih, večerne politične šole, mladinske politične šole in sindikalne šole, odpiramo pri Delavski univerzi v izobraževalni sezoni 1964-65 oddelek za družbeno politično izobraževanje — Politično šolo.

Politična šola je namenjena predvsem, da usposablja občana in proizvajalca za čim uspešnejše in kvalitetno delo v samoupravnih organih, kakor tudi v organih družbeno političnih organizacij in društev.

Snov zajema osnovna teoretična znanja iz družbenih ved, kakor tudi konkretno občinsko problematiko in traja 80 ur.

Vsi zainteresirani se naj prijavijo do 20. oktobra 1964 neposredno pri svojih vodstvih: sindikatu, ZM, osnovni organizaciji ZK ali pri Delavski univerzi v Murski Soboti.

Ves LOVSKI in RIBIŠKI
MATERIAL USNJENE
VETROVKE BUNDE — za mo-
toriste in šoferje

Toplo se priporoča kolektiv prodajalne
»Lovec« v Grajski ulici

Zanimivosti

iz znanosti in tehnike

Z atomskimi podzemljskimi eksplozijami se je ameriškim znanstvenikom posrečilo izmeriti debelino zemeljske skorje v nekaterih delih ZDA. »Odmeva« eksplozij v spodnjih zemeljskih plasteh je pokazal, da znaša debelina skorje v Koloradu 48 km, v Nevadi 32 km in v Kaliforniji samo 16 km. Podatki so rezultat raziskav ameriškega obrambnega ministrstva, ki ima raztresene kontrolne seizmološke postaje po vsem ozemlju ZDA.

Po dvanajst dolarjev za meter lahko kupiš v ZDA tkanino iz ogljika, iz katerega izdelujejo obleke za astronaute. Ta tkanina ima to lastnost, da jo lahko greješ z elektriko. Je sive barve, ki je ni mogoče prebarvati, in ni gorljiva, je pa raztegljiva. Baterija, ki odvajata tok za obleko iz te snovi, tehta pol kilograma in naj bi postala oprema posebno vztrajnim kopalcem. Pričakujejo, da bodo nerodno polkilogramsko baterijo nadomestili s prtilikavimi tranzistorskimi baterijami.

Sovjetski pianist Mihail Jakubovič je po naključju odkril, da nekatere snovi lahko vplivajo na barvo in jakost človeškega glasu. Poskusnim osebam je nataknil usnjene zaplestnice, ki jih je napolnil z ustreznimi snovmi. Tako so glasovi prej utrujenih ljudi postali po nekaj minutah čisti in močnejši. Vzroki tega pojava še niso znani.

SWIFT IN SLUGA

»Zakaj mi nisi očistil čevljev?« je vprašal slavni pisatelj svojega slugo.

»Mislil sem, sir, da nima smisla, ker zunaj še vedno dežuje, in bi bili čevlji takoj spet umazani. Toda, povejte mi, zakaj nisem danes dobil večerje?«

»Mislil sem, da zate nima smisla jesti, ker boš čez nekaj časa tako spet lačen.«

PRECIZEN RACUN

Na šolski ladji je dobil mladi mornar nalogo, da ugotovi položaj. Ko je izročil račune prvemu ofocirju in jih je ta pregledal, je zavpil: »Mirno!«

Učenec ga je presenečeno ubogal.

»Se vam zdi moja koman- da čudna?« ga je vprašal prvi oficir. »Veste, po vaših izračunih smo pravkar peljali skozi parlament.«

SNEŽNI ČLOVEK NA KAVKAZU

Na severnih pobočjih Kavkaza, v neprelovenih gozdovih Abhazije, so našli sovjetski znanstveniki okostje, ki odgovarja številnim opisom snežnega človeka. Poročajo, da je okostje dobro ohranjeno, anatomsko proučevanja pa potrjujejo domnevo sovjetskega raziskovalca Boršnjeva, ki trdi, da so snežni ljudje neandertalci.

Raziskovalcem pomagajo pri delu vaščani, ki zatrjujejo, da so svoj čas ujeli v težko prehodnih gorah čudno bitje, podobno človeku. Pričeli so ga v vas in udomati. Kmetje še zatrjujejo, da na obronkih Kavkaza še vedno žive takšna bitja.

Ali je življenje na Marsu?

»Planet Mars je naseljen.« je izjavil sovjetski profesor Vasilij Kesarev, ki je pet let proučeval nastanek in razvoj planetov. Sovjetski znanstvenik ne ugiba o oblikah življenja na Marsu, marveč se omejuje zgolj na ugotavljanje dejstev, ki pričajo, da ima Mars vse potrebno za obstoj živih bitij. Ne izključuje možnosti življenja tudi na marsovskem kopnem, sodi pa, da so v marsovskem oceanu najugodnejše razmere za obstoj življenja v tej ali oni obliki.

Prof. Kesarev je ugotovil, da so marsovske vodne razmere podobne zemeljskim, vendar z razliko, da se steka v marsovski ocean komaj tridesetina tiste množine vode, ki pride z zemeljskih celin v svetovna morja na našem planetu.

V marsovskem oceanu pa kljub temu ostane potrebna množina vode, in sicer zato, ker je temperatura na površini Marsa nižja od zemeljske in je tudi izhlapevanje ustrežno manjše. Kesarev trdi, da ima marsovski ocean, komaj tretjino tiste površine in prostornine, kot jo imajo oceani na našem planetu, vendar pa sta pritisk in temperatura marsovskega oceana višja kot v svetovnih morjih.

Klopotci so odpeli. Grozdje je porvano in listje na vinskih trtah žalostno šelesti. Toda v kleteh je živo: v sodih vre, mošt se peni, sili ven in se spreminja v vino. S pridelkom so vinogradniki zadovoljni.

Klopotci pa niso več le posebnost Prlekije. Pričeli so sem čez Muro in na marsikaterem hribčku so klokotali. Ta posnetek je iz Bogojine, kjer so že lani postavili prvi klopotec (Foto: Casar)

Človeško življenje v številkah

Povprečna višina današnje- ga moškega znaša 165, ženske pa 156 centimetrov. Najmanjši ljudje so Pigmejci v centralni Afriki: ko odrastejo, dosežejo največ 141 centimetrov; najvišji ljudje živijo na področju centralne Afrike jugovzhodno od jezera Čad in na jugu Sudana: od 180 do 182 centimetrov.

Največji moški vseh časov

je živel v gornji Avstriji. Ko mu je bilo 20 let, je meril 2,78 metra; najvišja ženska pa je bila iz Brebkendorfa v Nemčiji in je merila 2,55 metra. Najmanjše ljudi je opisoval Barvilovski — moški so merili 78, ženske pa 56 centimetrov.

Na začetku neolitske dobe (pred približno 10 do 15.000 leti) je vse človeštvo na zemlji štel toliko kot današnja Moskva. Na začetku naše dobe je bilo 300 milijonov ljudi. Po predvidevanjih jih bo 1975. leta 4 milijarde, ob koncu stoletja pa 6 milijard.

Statistično so ugotovili, da je število dečkov, rojenih na svetu, nekaj večje od števila deklic (105:100). Skupaj je nekaj več moških kot žensk; v Ameriki in Afriki je število približno enako, v Evropi je 37 milijonov žensk več kot moških, kar je pripisati velikim izgubam v dveh svetovnih vojnah, medtem ko je v Aziji 48 milijonov žensk več kot moških.

Od več kot 1.500 nacionalnosti, kolikor jih je na svetu, imajo samo 4 več kot 100 milijonov: Kitajska, Amerika, Sovjetska zveza in Indija. Manj od milijona ima 681 narodnosti.

Od 140.000 živalskih vrst jih je človek udomačil samo 47.

Iz angleškega humorja

V neki angleški humoristični publikaciji je šaljivec zapisal:

»Mladenič, če hočete v življenju uspeti, morate najprej izbrati prave starše. Od tega je odvisno vse drugo. Nato morate izbrati pravo šolo. Obstojijo dve vrsti šol, ki ustrezata obstoječim družbenim zaprekam: državne šole, ki nam dajejo rudarje, drvarje, uradnike in strojnike, na katerih, jasno, počiva bodočnost našega naroda... in internati, ki vzgajajo britanske voditelje...

V internatih vas učijo latinščino, ki je, kakor se je pokazalo v preteklih dveh tisočletjih, edini ustrezen predmet za vajo duha. Kriket in hladne kopeli idealno pomagajo formirati vaš značaj in razvi-

jati sposobnosti vodenja...

Končni sijaj vaši izobrazbi bo dala univerza — ni važno katera, sta obe zelo stari in znameniti... in postali boste pravi britanski gentleman, sposoben za vsak življenjski poklic...

... znali boste obrezati cigaro...

... ali razžaliti moža, ki ga je zapustila žena...

... ali prepričljivo govoriti o temi, o kateri nimate pojma.

Najvažnejše od vsega pa je, da boste — ob spoštovanju principa, ki zahteva od gentlemana, da konsultira preteklost še preden se pozabava z bodočnostjo — morda prav vi eden izmed tistih redkih ljudi, sposobnih, da vladajo Britaniji.

Klavne govedi bo primanjkovalo

Podatki pomladanskega štetja živine iz osem zahodnoevropskih držav kažejo, da so skupno po teh deželah našli 40,5 milijona goved, kar je za 1,6 odst. manj kot lani in za 3,5 odst. manj kot leta 1962.

Najbolj očitno je nazadovanje pri kravah. Sicer računajo, da bo pričelo število krav po malem spet narašča-

ti, ker se je v nekaterih deželah povečalo število brejih telic, vendar tudi to povečanje ne more pomirljivo vplivati na splošni razvoj, kajti tudi eno- do dveletnih goved, tako moškega kot ženskega spola, je po teh državah letos očitno manj kot lani. Te živali pa bodo 1964-65 glavni dobavitelj govejega mesa. Spričo tega najmanj leto dni ni računati, da bi se ponudba govejega mesa na zahodnoevropskem trgu povečala. Da se utegne potem nekoliko zboljšati, je zelo verjetno, ker so 1963-64 zakol telet zmanjšali za 1,2 milijona glav. Kakršne koli prekomerne ponudbe pa tudi potem ni pričakovati.

TAJFUN »SALI« NAD HONKONGOM

Pred kratkim se je nad mestom Honkong (Kitajska) razbesnel tajfun »Sali«. Na srečo so bili ljudje pravočasno obveščeni pred tem pošastnim neurjem, ki za sabo pušča samo opustošenja. S pomočjo ribiških čolnov so se zatekli v miren zaliv. Ribiči so se sicer rešili, toda veter jim je ob močnem naliivu le poškodoval čolne. Po nekaterih mestih je tajfun z blatom tako močno pokril ulice, da so bili avtomobili tudi do strehe pogreznjeni vanj.

»SPOMENIK IZ MAKARONOV«

Pred vzhodom na veliko industrijsko razstavo v Berlinu (zahodnem) so postavili cevi iz plastične mase. To naj bi bil nekaj simbol razstave. Toda že prvega dne so ga obiskovalci krstili za »spomenik iz makaronov«.

Franc
Šrmpf

beg v jutro

37

roman

»Sedaj moramo hoditi previdno. Dan je že,« je spet rekel prvi in stopil na pot.

Hiša, ki so jo videli pred seboj in ki jim je bila kakor pritrjena v očeh, je stala ob robu gozda. Okrog so bila polja in travniki, razgrnjeni okoli hiše kakor odprta knjiga. Hiša pa je stala med njimi in se smejala s svojimi belimi zidovi in s poševno streho s petelinom na vrhu. Če ne bi bilo gozda za njo, bi bila tako sama, skoraj usmiljena vredna, kajti daleč naokoli ni bilo nobene druge hiše. Gozd je bil gost in smrekov. Takoj za hišo so se dvigovale visoke stožčaste smreke, kakor da so njeni varuhi. Mogoče se je zdela tako samotna zato, ker ni bilo nobenega človeka nikjer in se je zdela, kakor da ni obljudena.

Bračkova pot in pot drugih ni bila tako samotna. Spremljale so jih gozdne ptice in vonj jutra, ki ga je rodilo mlado sonce. Niso bili tako osamljeni, kakor bela hiša spredaj, ker je z njimi hodilo sonce, čeprav je imelo drugo pot in drugo smer. Toda vendar je bilo tako, kakor da je sonce njihov sopotnik. In še drevesa so srečevali ob poti in četudi so mirovala na svojih nogah — koreninah, se jim je zdela, da so živa. In res so bila živa, kajti valovanje jutranje sapice jih je sililo v gibanje in prav zato se je zdela, kakor da ne stoji na mestu, temveč da se premikajo, kot da rahlo sklonjene hodijo na mestu.

In tako so hodili s soncem in z molčečimi drevesi in z jutranjo sapico in z majhnimi dolinicami in z rahlimi vzpetinami, in tako so hodili s svojo potjo in nič več niso bili zaspani ne utrujeni. Tam, spredaj, jih pričakuje hiša.

Čudno: niti govoriti se jim ni ljubilo. Vsak je bil zaposlen s seboj in vsi so neprestano mislili na to, kaj jih čaka v oni hiši.

V Bračku so viharile misli, neurejeno, ena čez drugo, ena v drugi, mnoge v eni in ena, razpršena v mnogih. Ni jih zasledoval, ker jih ni utegnil zasledovati. Bile so prehitre, prebliskovite, čarobno igrive, lahkotne in prebrisane, kajti kadar je hotel ujeti katero, se mu je že razvrtinčila v krog, na čigar obodu je že čakala množica drugih. Vse prizadevanje, da bi jih uredil, je bilo zaman.

Naposled se je jasnost neba, ki je izgubilo tanki, nebarvni soj, povzročena od še ne popolnoma prebujenega sonca, spojila z jasnostjo poslednje misli, ki jo je mislil Franc Bračko in ki je dobila določeno obliko nedoločene prihodnosti, ki ga je čakala tam spredaj: V BELI HIŠI NA ROBU GOZDA. Tam bo dokončal dosedanje pot in začel novo. In bilo mu je prijetno ob misli, da je bil on samo tisti, ki je želel iti na novo pot, da je bil sam tisti, ki si jo je dokončno izbral, četudi so mu pri tem pomagali drugi.

Nenadoma se je ustavil, ker se je moral ustaviti zaradi tistega pred njim, ki je tudi obstal. In tisti je rekel, kar je slišal od prvega:

»Sedaj moramo previdno! Za vsak primer!«

In res so hodili sedaj previdneje, tako da so tudi uporabljali drevesa za kritje in tako so povečali oddaljenost med seboj. Zato so napredovali počasneje in to se je Bračku zdela najprej čudno in potem zelo pravilno, kajti prvi bo že vedel, zakaj je tako dobro, saj najbrž ni prvič, da hodi tu in k tisti beli hiši.

Čudno, da sedaj ni bilo slišati nikakega glasu več. V zraku okoli njih in okoli hiše se je sprehajal samo molk in molk je bil težak, da je legel na telesa kakor z dežjem napolnjen oblak nad zemljo. Tudi ptic ni bilo več čuti in drevesni listi so negibeno molčali. Bilo je razumljivo, da je opazil molkm tudi Bračko in prvi in vsi drugi. Vsakdo ga je moral opaziti, če so mu delovali vsi čuti.

Potem je dal prvi znamenje z roko. Polegli so, vsak na tistem mestu, kjer je še pravkar hodil, samo z razliko, da si je vsakdo po možnostih, ki jih ni bilo veliko, poiskal kritje za drevesom, za večjim kamnom ali za grmom.

Se vedno ni bilo nič slišati. Kakor da je hiša tam spredaj izumrla, kakor da se je naselila smrt v njej. Tudi pokrajina je bila tiha, še napol speča, še ne zbudena ali se je le tako delala. Le sonce se je brezskrbno dvigalo izza obzorja kakor iz postelje, s katere je pravkar vstalo. Bilo je še slabotno in v njegovo žarečo kroglo je bilo mogoče zlahka upirati oči.

Bračko je pogledal v kroglo, potem ko si je našel dober zaklon za večjim kamnom, skoraj skalo. Začudilo ga je, da je tako lepo, tako čisto. Spomnil se je sončnih peg, o katerih se je učil v šoli. Danes ni bilo na soncu nobenih peg. Bilo je blesteče čisto, le povsod ni bilo enako barvano. Ob robovih je bilo močnejše, skoraj rdeče, v notranjosti pa je barva vedno bolj bledela in prešla v sredini v popolno nebarvnost. Kakor da je slikarju zmanjkalo barve, se je domislil Bračko. Kdo pravi, da je sonce rdeče? Ta še ni videl sonca: samo naj ga pogleda! Res je rdeče, na obodu, tudi rumeno je malo, tam, od oboda vstran, potem, potem pa je samo belo, belo kakor mleko. Tako že dolgo ni gledal sonca.

Položaj se medtem ni spremenil. Sicer pa je od takrat, od tistega znamenja z roko pa do Bračkovega pogleda v sonce, minil le hip.

Potem je prvi, ki se zakril za drevesom že zelo blizu hiše, najbrž sprevidel, da ne morejo več ostati tako dolgo, in da je treba nekaj ukreniti. Najbrž se mu je tudi zdela, da ni nič nevarnega, da domači še gotovo počivajo, ker morajo biti ponoči vedno pokonci, ko je toliko partizanov in Nemcev okoli njih. Zato se je počasi, in kakor da je še vedno v neke mdvomu, odločil in se odtrgal od drevesa.

Drugi se niso ganili in so ostali na mestih, čeprav jim prvi ni ukazal, da morajo ostati tam, kjer so. Ostali so pač, ker jim tudi ni rekel, naj gredo za njim. Napeto so sledili vsakemu njegovemu koraku. In Bračko, ki ni imel več sonca v očeh, se je zdela, da bi bil to najbolj primeren trenutek, da ga ustrelijo iz hiše, če je kdo takih notri, ki je navajen streljati na partizane, kajti prvi je sedaj povsem brez kritja in hodi jasno in čisto, kakor je jasno in čisto sonce nad njim.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Stare hiše podirajo ali jih pa rušijo sami lastniki. Tak motiv (ta je iz Veržaja) je po naših vaseh nekaj navadnega, vsakdanjega (Foto: Ferenc)